

RAZVOJNI UTRIP PODEŽELJA SRCA SLOVENIJE

Predstavitev delovanja in rezultatov Lokalne akcijske skupine "Srce Slovenije"
v obdobju 2007-2010

LAS SRCE SLOVENIJE
v Srcu Slovenije

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja; Evropa investira v podeželje.
Projekt sofinancira Evropska unija.

Vsebina

Z VAMI SE VESELIM LEPIH REZULTATOV	5
<i>Alojz Kolar, predsednik LAS »Srce Slovenije« 2007-2010</i>	

ŠE NAPREJ BOMO DELALI Z VIZIJO CILJEM NAPROTI	6
<i>Aleksandra Gradišek, direktorica Centra za razvoj Litija, d. o. o.</i>	

O LOKALNI AKCIJSKI SKUPINI »SRCE SLOVENIJE«	7
--	----------

PROJEKTI LAS »SRCE SLOVENIJE« 2007-2010	9
--	----------

1. PODROČJE:	
Dvig dodane vrednosti in kakovosti v pridelavi in predelavi lokalnih kmetijskih proizvodov ter njihovo trženje	10

2. PODROČJE:	
Spodbujanje okolju prijaznega kmetovanja	14

3. PODROČJE:	
Izboljšanje zaposlitvenih možnosti na podeželju	17

4. PODROČJE:	
Izboljšanje kakovosti življenja na podeželju	22

5. PODROČJE:	
Animacija in usposabljanje podeželskih prebivalcev	33

6. PODROČJE:	
Mreženje in povezovanje za inovativne iniciative	37

Doseženi pomembnejši rezultati projektov LAS »Srce Slovenije« 2007-2010	39
--	-----------

Razvojni utrip podeželja Srca Slovenije

Predstavitev delovanja in rezultatov Lokalne akcijske skupine »Srce Slovenije« v obdobju 2007-2010

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje
Projekt sofinancira Evropska unija

LAS »Srce Slovenije«

Kidričeva cesta 1, 1270 Litija

Projektna pisarna:

Telefon: +386 1 8962 713

Faks: +386 1 8962 712

Elektronska pošta: las@razvoj.si

Spletna stran: www.razvoj.si/las

Dodatne informacije:

Mitja Bratun (mitja.bratun@razvoj.si)

Saša Ceglar (sasa.ceglar@razvoj.si)

Aleksandra Gradišek (aleksandra.gradisek@razvoj.si)

Za vsebino je odgovoren LAS »Srce Slovenije«. Organ upravljanja za Program razvoja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 je Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano. Projekt sofinancira Evropska unija.

Z VAMI SE VESELIM LEPIH REZULTATOV

Sprejetjem Programa razvoja podeželja RS 2007-2013 je Slovenija vstopila v novo programsko obdobje, v katerem je upravičena do koriščenja sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. S programom izvaja ukrepe, razporejene v štiri osi, med katerimi se četrta, os LEADER, ukvarja s spodbujanjem razvoja posameznih zaokroženih podeželskih območij. Za uresničitev tega ukrepa je država podprla ustanovitev lokalnih akcijskih skupin.

Seveda smo priložnost za razvoj podeželja s pomočjo Evropskih sredstev zaznale tudi občine Razvojnega partnerstva Središča Slovenije, ki smo se začele malo pred tem povezovati prav z namenom, da bi lahko skupaj učinkoviteje črpale različne vire za naš razvoj. Všeč nam je pristop »od spodaj navzgor«, ki omogoča, da lahko sami odločamo o tem, kateri projekti so za nas pomembni in potrebni.

Še precej živo se spominjam svečanega dogodka ob podpisu konzorcijske pogodbe 27. novembra 2007 v Geometričnem središču Slovenije, ko smo zbrani slovesno podprli ustanovitev naše Lokalne akcijske skupine. Združeni smo dvignili čaše v trdni veri, da bo naše sodelovanje obrodilo dobre sadove. Skupaj smo se čutili močne. Čeprav nismo natančno vedeli, kaj bo LAS prinesel, smo zaupali, da prinaša tovrstno povezovanje nekaj dobrega za naše skupno območje bivanja. Danes lahko rečem, da se nismo zmotili.

Ponosen sem, da je bila LAS »Srce Slovenije« med prvimi delujočimi lokalnimi akcijskimi skupinami v Sloveniji, prva sredstva za podporo projektom

je tako razpisala že konec leta 2008. Ko sem bil izvoljen za predsednika LAS, sem bil počaščen, hkrati pa sem vedel, da je odgovornost do ljudi in lokalnih skupnosti velika. Za seboj sem imel dobro ekipo ljudi, s katerimi ni bilo težko doseči rezultatov, ki so danes pred nami. In k sreči so mi bile v pomoč tudi izkušnje, ki sem jih pridobil pri svojem delu na Občini Kamnik. Sodeloval sem pri pripravi programov CRPOV, kasneje pa sem se aktivno zanimal tudi za novo kmetijsko politiko, ki je prinesla program LEADER.

Danes, po prvem uspešno zaključenem obdobju delovanja Lokalne akcijske skupine »Srce Slovenije«, se skupaj z vami veselim lepih rezultatov. Zadovoljen sem z delom Centra za razvoj Litija ter z rezultati projektov, ki smo jih v tem prvem obdobju finančno podprli. Lahko rečem, da smo se vsi veliko naučili in si pridobili pomembne izkušnje za nadaljnje delo. V LAS prihajajo z novim programskim obdobjem novi obrazi, sveže ideje in novi projekti, za katere verjamem, da bodo v še večji meri pripomogli k višji kakovosti življenja na našem podeželju Srca Slovenije.

Alojz Kolar,
predsednik LAS »Srce Slovenije« 2007-2010

Alojz Kolar
predsednik LAS »Srce Slovenije«
2007-2010

ŠE NAPREJ BOMO DELALI Z VIZIJO CILJEM NAPROTI

Aleksandra Gradišek,
direktorica Centra za razvoj
Litija, d. o. o.

Danes je LAS »Srce Slovenije« že dokaj trdno usidran v območje Srce Slovenije. Čedalje več ljudi ga prepoznava kot okvir za izvedbo svojih idej, kar se kaže v velikem številu prijav na posamezne pozive. Čeprav smo z dosedanjimi rezultati zadovoljni, razmišljamo, kako bi naredili LAS »Srce Slovenije« še učinkovitejšo. Včasih to ni lahko, saj imamo ljudje, ki smo vključeni v proces upravljanja in odločanja o LAS, različne predstave o tem, kaj je za naše območje najboljše. Hkrati pa predstavlja prav to svojevrsten izziv in raznolike rešitve.

Pri dosedanjem delovanju smo se veliko naučili, spoznali smo tudi delovanje drugih LAS v Sloveniji in delno v tujini. Vse te izkušnje moramo zdaj le primerno nadgraditi in uporabiti. Spoznali smo, da je na poti vodenja projektov veliko administrativnih ovir, na katere žal ne moremo veliko vplivati. Zmanjšanje birokracije bo težko doseči, lahko pa naučimo podeželske akterje učinkovitejše priprave in vodenja projektov, kar bi vsem olajšalo včasih kar zapleteno pot do povrnitve vloženih sredstev. Za mnoge prijavitelje se je izkazalo zagotavljanje lastnih sredstev za precej težavno, vendar verjamemo, da je mogoče z velikim angažiranjem in vidnimi rezultati zagotoviti tudi ta sredstva.

Želimo si, da bi društva, podjetniki, posamezniki in drugi potencialni prijavitelji razmišljali s širokim pogledom na vsebine projektov, ki jih prijavljajo, da bi presegali meje svojih lokalnih okolij, se povezovali med seboj ter bili inovativni. Še naprej bomo podpirali predvsem trajnostno naravnane projekte, ki imajo v ozadju tudi podjetniški pristop. Predvsem je pomembno, da prijavitelji verjamejo

v svojo zgodbo in prijavljajo takšne projekte, ki prinašajo višjo kakovost bivanja za širšo skupnost, v kateri živimo. Želimo si, da bi še druge občine Srca Slovenije, ki niso vključene v nobeno od lokalnih akcijskih skupin, prepoznale možnost za razvoj v koriščenju sredstev LEADER za razvoj podeželja.

LAS »Srce Slovenije« omogoča večjo pretočnost informacij znotraj območja Srce Slovenije, medsebojno povezovanje in sodelovanje ljudi, predvsem pa se ljudje več družijo in med seboj spoznavajo. Po zaslugi projektov in predvsem ljudi, ki so vpeti v le-te, postaja Srce Slovenije čedalje bolj prepoznavno in prijetno okolje za bivanje vseh nas, ki tukaj živimo.

Še naprej bomo delali z vizijo naproti ciljem, ki smo si jih načrtali v naši lokalni razvojni strategiji. Verjamemo, da bomo z nadaljnjim strokovnim pristopom k upravljanju LAS »Srce Slovenije« dosegali enako dobre in še boljše rezultate.

Aleksandra Gradišek,
direktorica Centra za razvoj Litija, d. o. o.

O LOKALNI AKCIJSKI SKUPINI »SRCE SLOVENIJE«

Kaj je Lokalna akcijska skupina »Srce Slovenije«?

Lokalna akcijska skupina LAS »Srce Slovenije« je združenje predstavnikov javnih institucij (javnega sektorja), gospodarstva (ekonomskega sektorja) in civilne družbe (zasebnega sektorja). LAS je pod vodstvom upravljavca pripravila in sprejela svojo razvojno strategijo za obdobje 2007-2015. Ključno vodilo pri izvajanju razvojne strategije je skupna razvojna vizija območja, ki izhaja iz značilnosti ter potreb in priložnosti območja:

»Z inovativnimi pristopi pri izrabi obstoječih potencialov zagotavljati vitalnost podeželja na območju Srce Slovenije in njegovo trajnostno rast.«

Naloga LAS je, da poskrbi za izvajanje svoje lokalne razvojne strategije ter sprejema odločitve o upravljanju s finančnimi sredstvi iz LEADER programa za razvoj podeželja.

Katero območje obsega LAS »Srce Slovenije«?

LAS »Srce Slovenije« obsega občine Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija,

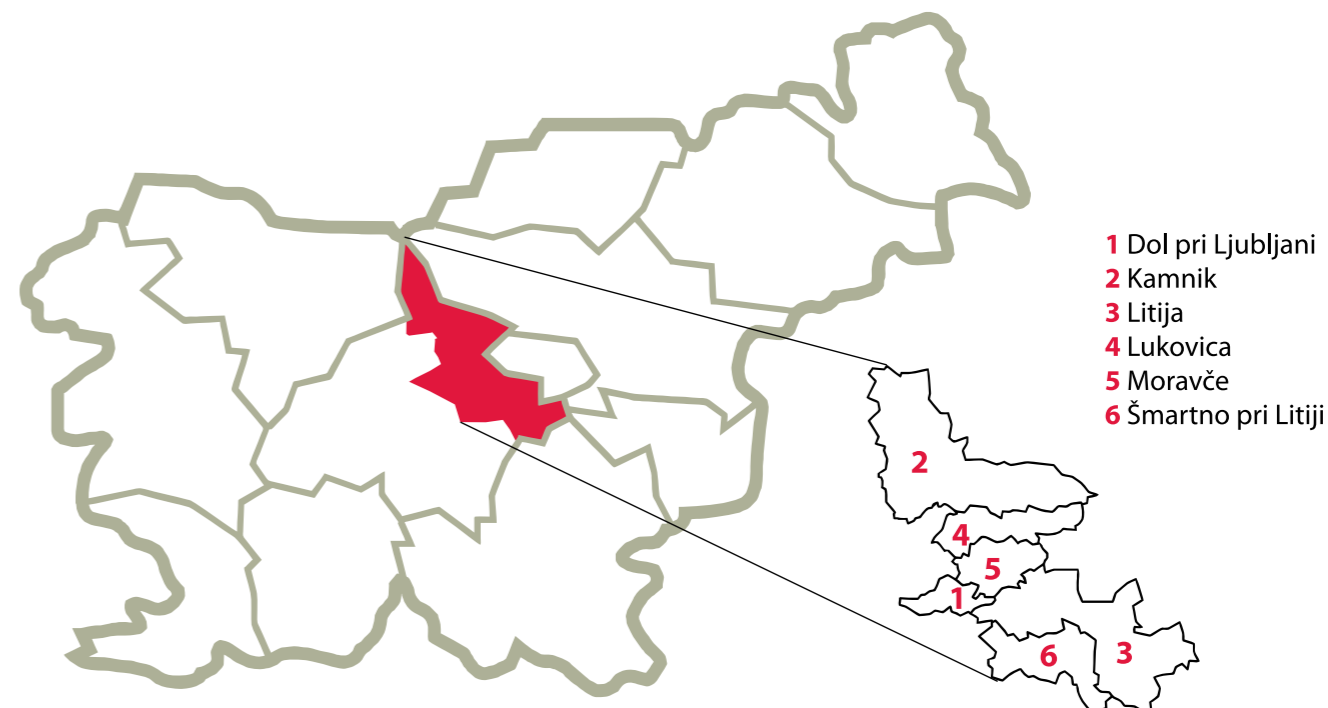
Lukovica, Moravče in Šmartno pri Litiji. Izvzeto je le mesto Kamnik, ki nima statusa podeželskega naselja, ker ima več kot 10.000 prebivalcev. Pričakujemo, da se bo območje LAS v prihodnjih letih še nekoliko razširilo.

LAS »Srce Slovenije« se nahaja v severovzhodnem delu Osrednjeslovenske regije in obsega območje 751 km², kar predstavlja 3,6 % površine Slovenije. Na območju živi 60.077 prebivalcev, gostota poseljenosti je 80 prebivalcev na km² (Statistični urad RS, 30. 6. 2010).

Kdo predstavlja in odloča v LAS »Srce Slovenije«?

Lokalna akcijska skupina LAS »Srce Slovenije« deluje na več nivojih:

- **Skupščino LAS** sestavlja 30 članov, ki predstavljajo skupne interese območja LAS »Srce Slovenije«. Ti partnerji so bili ključni pri podpisu konzorcijske pogodbe ob ustanovitvi. Med partnerji je 5 predstavnikov občin in 8 predstavnikov drugih javnih institucij, 8 predstavnikov društev in 9 predstavnikov zasebnega sektorja. Skupina predstavlja najvišji organ odločanja ter usmerja in vodi izvajanje LEADER pristopa na podeželju Srca Slovenije. Sestane se

- predvidoma dvakrat letno, na različnih lokacijah na območju LAS.
- **Razvojni svet** predstavlja organ odločanja; je 10-članski in ga izvoli skupščina LAS ter odloča o vseh ključnih stvareh v zvezi z delovanjem LAS. Imenovan je bil za zagotavljanje širokih znanj in raznovrstnih izkušenj, učinkovito geografsko zastopanost na območju LAS ter zagotavljanje ravnotežja med javnim, ekonomskim in zasebnim sektorjem. Razvojni svet je izvolil za obdobje 2007-2010 predsednika in namestnika predsednika LAS, Alojza Kolarja iz Kamnika in Željka Saviča iz Dola pri Ljubljani. Člani razvojnega sveta se dobivajo približno dvakrat do trikrat letno oziroma vedno, ko se pojavi potreba po tem.
 - **Nadzorni svet** predstavlja s 3 člani organ nadzora oz. kontrole delovanja LAS.
 - **Upravljaec LAS** je Center za razvoj Litija, ki je administrativni manager in pravni zastopnik LAS. S svojo projektno pisarno skrbi za tehnično podporo delovanju LAS »Srce Slovenije«. Sodeloval je pri pripravi lokalne razvojne strategije in skrbi za njeno izvajanje, zbira projektne ideje, pripravlja in vodi projekte ter opravlja nadzor nad njihovo izvedbo in financiranjem, pripravlja promocijsko gradivo, opravlja informiranje in animacijo prebivalcev in drugih subjektov, izvaja izobraževanja in usposabljanja, pripravlja poročila in poroča pisarni LEADER, vodi arhiv za LAS in opravlja druge naloge v skladu s sklepi skupščine in razvojnega sveta LAS. Upravljaec zagotavlja tudi finančno službo za LAS »Srce Slovenije«.

Katere so temeljne naloge LAS »Srce Slovenije«?

- Združuje različne organizacije in posameznike, ki imajo interes razvijati podeželje na območju LAS.
- Podpira in promovira pristop od spodaj navzgor, ljudi iz posameznih lokalnih okolij vključuje v načrtovanje, proces odločanja in implementacijo razvoja območja LAS, kar omogoča vpogled v konkretne želje in potrebe območja.
- Razvija sodelovanje in skupno delovanje z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami v Sloveniji, v prihodnje pa bo sodelovala tudi z LAS iz tujine.
- Spodbuja in podpira sodelovanje in izmenjavo idej na regionalni, nacionalni in evropski ravni.
- S pomočjo organov odločanja ustvarja osnovo za ocenjevanje in izbor projektov, ki so financirani iz LEADER sredstev.
- Dviga ozaveščenost in obveščenost lokalnega prebivalstva o možnosti koriščenja evropskih sredstev.

Od kod LAS »Srce Slovenije« črpa finančna sredstva?

Denar prihaja iz Evropske unije preko Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Pogoj za koriščenje teh sredstev je priznan status delujoče LAS. Sredstva LEADER za upravljanje LAS in izvajanje projektov se izračunavajo po posebni formuli MKGP, ki temelji

na velikosti območja in številu prebivalcev posamezne LAS, indeksu razvojne ogroženosti in oceni lokalne razvojne strategije. LAS mora zagotavljati tudi svoja lastna sredstva, kar zagotavljajo na območju LAS »Srce Slovenije« vključene občine Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica in Šmartno pri Litiji. Pričakujemo, da bo iz naslova sredstev LEADER in lokalnega sofinanciranja do leta 2013 na območje LAS prišlo okoli 1,7 mio EUR razvojnih sredstev.

Kdo je upravičen do LEADER sredstev in kako poteka razdeljevanje?

LAS »Srce Slovenije« deli sredstva naprej na podlagi javnih pozivov, ki jih objavi na svoji spletni strani, na spletnih straneh vključenih občin ter v različnih lokalnih medijih. Na pozive se lahko prijavijo fizične (posamezniki) in pravne osebe (podjetja, društva, zavodi ...) z izjemo lokalnih skupnosti.

Pomembno je, da so prijavljeni projekti finančno in strokovno dobro zastavljeni. S svojimi učinki morajo prispevati k višji kakovosti življenja na podeželju LAS »Srce Slovenije« ter slediti strategiji LAS »Srce Slovenije«. Pred prijavo je priporočljivo posvetovanje s projektno pisarno.

Prijavitelji dobijo povrnjena vložena sredstva po uspešno izvedenem projektu oziroma v primeru več faz po vloženi zahtevki za posamezne faze. To pomeni, da morajo biti finančno dovolj sposobni, da lahko založijo stroške projekta. Doslej je bilo skupaj izvedenih 45 projektov, ki so večinoma manjše narave, vendar učinkovito prispevajo k dvigu kakovosti življenja na območju.

Katere projekte podpira LAS »Srce Slovenije«?

Pričakuje se, da projekti ustrezajo temam, ciljem in prioritetam, ki so izpostavljeni v razpisni dokumentaciji in sledijo razvojni strategiji LAS »Srce Slovenije«. Ker ima LAS omejena sredstva, s katerimi razpolaga, daje prednost projektom, ki na nek način izstopajo, so inovativni, povezujejo različne partnerje, so ekonomični in imajo trajnostni učinek za območje Srce Slovenije. Vse vloge pregleda ocenjevalna komisija na podlagi začrtanih kriterijev. Projektni morajo slediti prioritarnim nalogam LAS, in te so:

- dvig dodane vrednosti in kakovosti v pridelavi in predelavi lokalnih kmetijskih proizvodov ter njihovo trženje,
- spodbujanje okolju prijaznega kmetovanja,
- izboljšanje zaposlitvenih možnosti na podeželju,
- izboljšanje kakovosti življenja na podeželju,
- animacija in usposabljanje podeželskih prebivalcev,
- mreženje in povezovanje za inovativne iniciative.

PROJEKTI LAS »SRCE SLOVENIJE« 2007-2010

1. PODROČJE:

Dvig dodane vrednosti in kakovosti v pridelavi in predelavi lokalnih kmetijskih proizvodov ter njihovo trženje

Lokalni kmetijski proizvodi dobivajo ponovno pomembno vrednost pri razvoju podeželskih območij. Z zagotavljanjem primerne kakovosti, ustrezno promocijo in trženjem prispevajo k samooskrbi območja z lastnimi pridelki oziroma s hrano. Pomembno pri tem je ozaveščanje lokalnega prebivalstva o uveljavljanju lokalnih proizvodov ter povezovanje v mrežo lokalnih proizvajalcev in vzpostavitev direktnih poti do kupcev. Cilj naloge je vzpostavitev večjega obsega in višjega nivoja kakovosti ponudbe kmetijskih proizvodov ter izboljšanje njihovega trženja v Srcu Slovenije.

1. PODPORA PROMOCIJE IN TRŽENJA LOKALNIH PROIZVODOV OBMOČJA SRCE SLOVENIJE

Lokalna samooskrba z lastno pridelano hrano ima velik pomen za dvig kakovosti življenja na območju Srca Slovenije. Potreba po intenzivnejši samooskrbi z lokalno pridelano hrano se kaže zaradi velikega števila novo nastalih naselij, precej razpršene poselitve ter hitrega načina življenja. Na območju občin, ki jih pokriva Srce Slovenije, je veliko manjših kmetij, pridelava je premajhna in predraga ter zato konkurenčnost manjša. Projekt zadruga Jarina je vključeval analizo stanja viškov na kmetijah na območju Srca Slovenije ter analizo potencialnih kupcev lokalne hrane v neposredni okolici (vrtci, šole, gostinstva, specializirane trgovine itd.). Na podlagi analize obstoječega stanja se je izdelala tržna strategija, v kateri so predstavljeni novi prodajni kanali za mrežo pridelovalcev Srca Slovenije. S pomočjo projekta, odobrenega s strani LAS »Srce Slovenije«, so se začele odpirati nove možnosti in tržne poti za samooskrbo podeželja Srca Slovenije s hrano.

Obdobje trajanja projekta: februar-december 2009
Celotna vrednost projekta: 24.800,00 EUR
Sredstva LEADER: 9.330,80 EUR
Sredstva LAS: 13.766,68 EUR
Nosilec: Jarina, zadruga za razvoj podeželja z. o. o.,
kontaktna oseba Nataša Smrekar

2. POVEZOVANJE IN PROMOCIJA PRODUKTOV PODEŽELJA

Turistično društvo Tuhinjska dolina je preko projekta Povezovanje in promocija produktov podeželja spodbudilo tako ponudnike kot tudi porabnike za pridelovanje in uporabo ekološko pridelane hrane in ostalih izdelkov s podeželja. Turistično društvo si je iz projekta zagotovilo enotno označene stojnice za skupno predstavljanje ponudnikov na prireditvah, zlasti na lokaciji ekološko usmerjenih Term Snovik. Nabavili so tudi prikolice za prevoz stojnic na druge lokacije. Izdelani so bili ponudbeni letaki, na katerih so predstavljeni pridelovalci s svojimi pridelki. Poleg letakov je bil izdelan še ponudbeni pano, ki opozarja obiskovalce Term Snovik na lokalne pridelovalce hrane. Z izvedbo različnih tematskih delavnic so dvignili usposobljenost ponudnikov in potrošnikov lokalnih pridelkov, z objavami v medijih pa animirali širšo javnost za eko pridelke.

Obdobje trajanja projekta: avgust 2008-februar 2009
Celotna vrednot projekta: 16.800,00 EUR
Sredstva LEADER: 5.600,00 EUR
Sredstva LAS: 8.400,00 EUR
Nosilec: Turistično društvo Tuhinjska dolina, kontaktna oseba Ivan Hribar

3. OŽIVITEV IN PROMOCIJA BLAGOVNE ZNAMKE ZAKLADI ČRNI GRABEN

Znamko »Zakladi ČRNI GRABEN« je zasnoval Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana v sodelovanju z Občino Lukovica ter Gostinskim podjetjem Trojane. Znamka je bila registrirana ter dana v uporabo kmetom, čebelarjem, podjetnikom in društvom iz občine Lukovica za označevanje blaga in storitev že leta 2002. Na pobudo Kmetijsko gozdarskega zavoda Ljubljana je prišlo do ponovne oživitve blagovne in storitvene znamke s ciljem izgradnje skupne identitete in povezovanje prebivalcev območja Črni graben. Projekt je obsegal analizo blagovne znamke, dopolnitev obstoječega pravilnika oz. smernic, njeno zaščito, določitev postopka za pridobitev pravic uporabe blagovne znamke, vzpostavitev registra uporabnikov, delavnice z interpretacijo smernic ter promocijo na sejmih in prireditvah.

Obdobje trajanja projekta: september 2008-november 2009
Celotna vrednost projekta: 7.590,00 EUR
Sredstva LEADER: 6.768,25 EUR
Sredstva LAS: 231,75 EUR
Nosilec: Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana, kontaktna oseba Pavla Pirnat

4. UVAJANJE UPORABE ŽIVIL, PRIDELANIH NA OBMOČJU SRCA SLOVENIJE, V EKO TERMAH SNOVIK

V podjetju Terme Snovik, ki so ekološko usmerjene, dajejo velik pomen temu, da je pri njih pripravljena hrana zdrava in v večini

tudi ekološko pridelana. Z izbranim projektom s strani LAS »Srce Slovenije« so vzpostavili mrežo dobaviteljev živil, ki so pridelana na območju Srca Slovenije. Ugotovili so dejanske možnosti dobave živil ter se povezali s kmeti in drugimi ponudniki zlasti iz Tuhinjske doline pa tudi širše. Na usposabljanjih so opredelili recepte in menije, ki so jih ocenili gostje Snovikove restavracije. Na podlagi tega je nosilec projekta izbral najbolj zelene menije, od katerih je najkvalitetnejše uvrstil v meni dnevne ponudbe.

Obdobje trajanja projekta: januar-oktober 2010
Celotna vrednost projekta: 18.480,00 EUR
Sredstva LEADER: 6.560,00 EUR
Sredstva LAS: 4.920,00 EUR
Nosilec: Terme Snovik - Kamnik, d. o. o., kontaktna oseba Petra Zlatoper

5. S SRCEM PRIDELUJEMO KAKOVOSTNO SADJE

Na območju občin, ki so vključene v LAS »Srce Slovenije«, je veliko pridelovalcev sadja. S Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana sodelujeta aktivno sadjarski društvi iz Litije in Tunjic pri Kamniku, ki sta se vključili tudi v projekt S srcem pridelujemo kakovostno sadje. Na dveh delavnicah oziroma predavanjih so pridelovalce sadja opozorili na višjo kakovost pridelanega sadja ter jih hkrati s prikazom seznanili s fiziološkimi zahtevami rastlin in potrebnimi tehnološkimi ukrepi, ki vplivajo na kakovost in trdnost plodov. Sadjarjem so praktično svetovali o načinih pridelave sadja. Izvajalci projekta so poskrbeli za promocijo kakovostne pridelave sadja v lokalnih medijih.

Obdobje trajanja projekta: september 2008-junij 2009
Celotna vrednost projekta: 4.574,45 EUR
Sredstva LAS: 1.600,00 EUR
Sredstva LEADER: 2.400,00 EUR
Nosilec: Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana, kontaktna oseba Alenka Caf

6. UREDITEV PROSTOROV IN NABAVA OPREME ZA IZBOLJŠANJE DELOVANJA DRUŠTVA ŠTUC

Vinogradniško društvo ŠTUC Šmartno je eno največjih društev na območju Srca Slovenije, saj šteje kar 250 članov, ki prihajajo zlasti iz vinogradniškega območja občin Šmartno in Litija. Za učinkovitejše delovanje in komunikacijo s člani so v letu 2007 najeli manjši prostor v Šmartnem, ki so ga preko projekta, podprtega s strani LAS »Srce Slovenije«, ustrezno uredili ter opremili s pohištvo za arhiviranje in računalniško opremo. S tem so si zagotovili pogoje za sodobno poslovanje ter izvajanje izobraževanj. Društvo je nabavilo tudi tehnično opremo za meritve kvalitete grozdja in vina, ki se uporablja v sodobnem kletarstvu in vinarstvu. S pomočjo te opreme člani društva in ostali vinogradniki z območja pridelujejo še kvalitetnejše grozdje in vina ter dosegajo še boljše rezultate na raznih ocenjevanjih vin. S projektom so med vinogradnike prinesli nov zagon za zasajanje novih površin s kakovostnimi trtami ter posredno pripomogli k ohranjanju starih vinskih goric.

Obdobje trajanja projekta: januar-maj 2009
Celotna vrednost projekta: 6.102,00 EUR
Sredstva LEADER: 1.940,57 EUR
Sredstva LAS: 2.930,53 EUR
Nosilec: Vinogradniško društvo ŠTUC Šmartno, kontaktna oseba Jože Perme

Intervju: Jože Perme, Vinogradniško društvo ŠTUC Šmartno

Kje ste dobili navdih za projekt?

Vinogradniško društvo ŠTUC je bilo ustanovljeno predvsem z namenom organiziranega vzpodbujanja naših članov vinogradnikov k razvoju vinogradništva ter k ustvarjalni in raziskovalni dejavnosti na tem področju. Pri svojem delovanju se veliko strokovno izobražujemo. Pri opazovanju drugih podobnih inštitucij smo ugotovili, da pri svojem delu uporabljajo laboratorije in razne druge pripomočke, s katerimi delajo razne analize, na podlagi katerih lahko zvišajo kakovost grozdja in vin. Tudi mi smo se navdušili za to in našli priložnost za uresničitev naše ideje v razpisu LAS »Srce Slovenije«.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Rezultati projekta so odlični, tako da smo v našem Društvu vinogradnikov zelo zadovoljni. S pomočjo opreme, ki smo jo nabavili prek projekta, smo pri naših članih vidno izboljšali kvaliteto vin. Na ocenjevanju vin 38. tedna cvička 2010 v Novem mestu smo tako prejeli več srebrnih, zlatih in celo velikih zlatih medalj. Za sorto dolensko rdeče vino smo poleg medalj osvojili tudi naslov prvaka sorte. Verjamemo, da bomo tudi v prihodnje dosegali podobne rezultate.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Opremo, ki smo jo kupili v projektu, uporabljamo pri vsakodnevni dejavnosti. Razmišljamo pa tudi o nadaljnjih korakih razvoja skupne vinogradniške ponudbe. Želeli bi označiti vinogradniške poti na območju vinogradov in zidanic ter postati zanimiva turistična točka v Srcu Slovenije, izdati brošuro o našem delovanju ter oblikovati in izdelati društveni prapor.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Drugim bi svetoval, da se pogumno odločajo za prijavo projektov, vendar le v primeru, če imajo okrog sebe zanesljive ljudi, ki bodo pomagali pri izvajanju projekta v skladu z dogovorjenimi aktivnostmi. Projekt je lahko namreč uspešen le, če se pokaže pravo sodelovanje med člani pa tudi med društvom in LAS-om.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Pri izvajanju projekta smo bili na splošno zelo zadovoljni, saj smo člani Društva zelo lepo sodelovali. Ovire so se pojavile le v smislu zagotavljanja finančnih sredstev, saj je za društvo takšen projekt lahko velik zalogaj. Potem je tukaj še dolg čas, ko se čaka na sredstva. Poročanje je kar zahtevno, vendar s pomočjo projektne pisarne LAS še zdaleč ne nepremostljivo.

2. PODROČJE:

Spodbujanje okolju prijaznega kmetovanja

Pri izvajanju strategije LAS »Srce Slovenije« sledimo prizadevanjem Slovenije in Evropske unije, ki skušata skrb za kakovostno in varno hrano uskladiti s skrbjo za okolje in dobro počutje živali. Cilj je tržno usmerjen in konkurenčen evropski kmetijski sektor, ki si prizadeva ustvariti boljše življenjske pogoje in zaposlitvene možnosti na podeželju, pri tem pa ravna okolju prijazno in ohranja habitate, biotsko raznovrstnost in krajino. Pomembno je ohranjanje tradicionalnih kmetijskih praks ter spodbujanje kmetijstva, ki vpliva na izboljšanje stanja okolja (npr. kontrolirani integrirana in ekološka pridelava) v smislu skupnih rešitev za območje (npr. promocija zdrave prehrane v šolah in vrtcih, ekološke tržnice, promocijske aktivnosti ekološke pridelave).

7. POVEZOVANJE V MREŽO ZA LOKALNO SAMOOSKRBO V SRCU SLOVENIJE

Jarina je že v letu 2009 preko LAS »Srce Slovenije« izvajala projekt v podporo promociji lokalne samooskrbe, v kateri je pregledala ponudbo in potrebe območja Srca Slovenije ter v trženjski strategiji opredelila nove tržne poti. Na podlagi teh prvih pomembnih korakov k organizirani samooskrbi Srca Slovenije s hrano je v letu 2010 projekt nadgradila z izvajanjem opredeljenega trženjskega programa. Vzpostavljeno je bilo sodelovanje z 31 javnimi inštitucijami, ki zdaj redno odkupujejo hrano od lokalnih pridelovalcev iz Srca Slovenije, sodelovanje poteka tudi z eno od gostiln in verigo restavracij v Sloveniji. Jarina je s pomočjo najetega vozila organizirala skupni prevoz pridelkov od kmetov h končnim kupcem. Na temo večjega pridelovanja pridelkov sta bili organizirani delavnici s kmeti, potekale so promocijske akcije na sejmih Narava in zdravje v Ljubljani in Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni pa tudi predstavitve na šolah v Srcu Slovenije ter izvajanje programov ekoloških dni na kmetijah v Srcu Slovenije.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-januar 2011
Celotna vrednost projekta: 32.855,00 EUR
Sredstva LEADER: 12.000,00 EUR
Sredstva LAS: 9.000,00 EUR
Nosilec: Jarina, zadruga za razvoj podeželja, z. o. o.,
kontaktna oseba Nataša Smrekar

Intervju: Nataša Smrekar, zadruga Jarina

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Na Jarini skušamo slediti različnim razvojnim trendom ter jih skupaj s partnerji tudi uresničevati. Ob delu s kmeti in drugimi ponudniki na podeželju smo zaznali potrebo po njihovem povezovanju, saj v naši okolici ni bilo nikogar drugega, ki bi poskušal to uresničiti.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Glede na to, koliko imamo doslej podpisanih pogodb s ponudniki in kupci, je projekt zelo uspešen. Tudi odkupljenih oz. prodanih kmetijskih pridelkov je zelo veliko, v letu 2010 je bilo doslej prodanih več kot 45 ton pridelkov s podeželja, kar je velik uspeh. Lokalna samooskrba s hrano je postala ena od prioritarnih nalog Jarine. Želimo si, da bi lahko ob tovrstni tržni dejavnosti Jarina samostojno zaživela in ne bi več potrebovali tovrstnih finančnih vzpodbud.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Projekt zbuja v različnih strokovnih krogih veliko zanimanja, saj

smo bili z njim na nek način med prvimi v Sloveniji. Mnogi nas želijo posnemati. Projekt se zdaj kar sam razvija, čeprav trenutno samostojno še ne more zaživeti. Vendar verjamemo, da bo, ko bomo še povečali število vključenih kupcev in vzpostavili dodatne povezave z novimi šolami, zlasti v Srcu Slovenije. Priložnosti je veliko.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Najbolj se mi zdi pomembno, da so inovativni in da ne skušajo posnemati drugih. Naj ne skušajo biti drugim enaki, ampak naj poiščejo neko svojo, novo idejo in jo uresničijo. Tisti, ki je prvi, je navadno bolj uspešen in prodoren. Važno se mi zdi tudi to, da ima projekt dolgoročni učinek tudi po njegovem zaključku, da lahko živi na takšen ali drugačen način naprej.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Problem je bil v tem, ker smo nakupili precej opreme, ki jo potrebujemo pri izvajanju projekta, pa je prvotno v projektu nismo predvideli in je zato tudi nismo mogli uveljavljati. Nasvet drugim je, da natančno opredelijo projekt, ko se odločajo za prijavo, saj so lahko sicer zelo razočarani. Pred prijavo projekta se je smiselno posvetovati tudi z LAS-ovo projektno pisarno.

8. KVALITETNO SLOVENSKO MESO NASTAJA ŽE V REJI

Sonaravna reja ima v živinorejski dejavnosti velik pomen. Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana je preko projekta Kvalitetno slovensko meso nastaja že v reji izvedlo za rejce goveda in drobnice serijo 6 predavanj in 3 delavnic. Živali takšnih rej imajo zagotovljene boljše pogoje življenja in prirasti, kar se med drugim odraža tudi v mnogo boljši kvaliteti mesa. V izobraževalnem ciklu so se seznanili z izgradnjo malih klavnice na kmetijah. Udeleženci serije izobraževanja so se seznanili tudi s prehransko vrednostjo in uporabnostjo rdečega mesa v prehrani. Ob zaključku je bil prikazan še pravilen način priprave rdečega mesa.

Obdobje trajanja projekta: september 2008-junij 2009
Celotna vrednost projekta: 5.969,56 EUR
Sredstva LEADER: 3.000,00 EUR
Sredstva LAS: 2.000,00 EUR
Nosilec: Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana,
kontaktna oseba Janez Koprivnikar

9. EKOLOŠKI UVAJALNI IN IZOBRAŽEVALNI DNEVI

Ekološko kmetovanje poudarja pridelovanje hrane v sožitju z naravo in ima kot takšno velik pomen za samooskrbo Srca Slovenije. Ekološki uvajalni in izobraževalni dnevi Združenja ekoloških kmetov »Zdravo življenje« iz Lukovice so predstavljali zaokrožen vsebinski sklop predavanj, terenskih ogledov in delavnic na terenu za vse, ki jih zanima ekološko kmetovanje, pa tudi za tiste, ki se s tem že ukvarjajo. Pomembna prednost projekta je bila izmenjava praktičnih izkušenj med kmeti samimi, na primer na ekoloških izobraževalnih dnevih po ekoloških kmetijah v Srcu Slovenije pa tudi v tujini, na strokovni ekskurziji v ekološki vasi Hermansdorf na Bavarskem. V času izvajanja projekta se je ekološkim kmetijam pridružilo kar sedem novih kmetovalcev.

Obdobje trajanja projekta: avgust 2008-november 2009
Celotna vrednost projekta: 11.341,00 EUR
Sredstva LEADER: 5.400,00 EUR
Sredstva LAS: 3.600,00 EUR
Nosilec: Združenje ekoloških kmetov »Zdravo življenje« Lukovica,
kontaktna oseba Janez Ocepek

Intervju: Janez Ocepek, Združenje ekoloških kmetov »Zdravo življenje« Lukovica

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Ideja za projekt je zrasla iz čisto praktične potrebe, ki smo jo zaznali med ljudmi na terenu. Na nas so se obračali kmetje s konkretnimi vprašanji in pobudami, ki smo jih skušali skozi projekt uresničiti.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Z uspešnostjo projekta smo kar zadovoljni. Vse, kar smo si zastavili v projektu, smo smiselno izvedli. Udeležba na delavnicah in ogledih dobrih praks je bila dovolj dobra, do nas prihajajo že nove pobude za izobraževanja oz. tečaje. Zadovoljni smo, da smo uspeli zagotoviti pokritost celotnega območja LAS »Srce Slovenije«. Svojevrsten uspeh je tudi to, da se je med izvajanjem projekta našemu združenju pridružilo skoraj 10 odstotkov novih članov.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

V prihodnje bi potrebovali zanesljivo še dodatna izobraževanja, saj postaja ekološko kmetovanje vse bolj zanimivo. Skušali bomo organizirati še več ogledov dobrih praks in srečanj na ekoloških kmetijah, saj sta za kmete izrednega pomena stalno izpopolnjevanje znanj in izmenjava izkušenj. Razmišljamo tudi o tržni usmeritvi našega delovanja, v smislu organiziranega sodelovanja med ekološkimi kmetijami, potrošniki in drugimi organizacijami, ki tržijo ponudbo s podeželja.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Potrebno je izhajati iz potreb terena in skušati uresničiti tiste želje, ki jih izrazijo ljudje. Pomembna je jasna ideja projekta, ki jo kaže preveriti tudi s sodelavci. Za izvajanje projekta najdete med sodelavci prave ljudi. Priporočamo tudi, da se za uresničitev različnih programov, ki se med seboj dopolnjujejo, uporabi različne možne vire iz lokalnih in nacionalnih razpisov.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Naše združenje pokriva širše območje od LAS »Srce Slovenije«, tudi Zasavje in del ljubljanskega območja, zato nam predstavlja izziv, da poskušamo projektne aktivnosti prenesti tudi na ostala območja. Pri projektih, ki jih izvajajo društva, je verjetno za večino problem zagotavljanje sredstev. S strani države je prišlo do precejšnje zamude s plačili, vendar smo tudi to oviro premagali.

3. PODROČJE:

Izboljšanje zaposlitvenih možnosti na podeželju

Podeželje Srca Slovenije je bilo tradicionalno kmetijsko, s kmetovanjem so se ukvarjali stari in mladi. Danes je situacija nekoliko drugačna, mnogi mladi ne vidijo perspektive doma na podeželju in se bolj vidijo v bližnjih mestih. Z ukrepom za izboljšanje zaposlitvenih možnosti na podeželju želimo spremeniti to miselnost. Podeželane želimo aktivirati za podjetniško dejavnost v domačih podeželskih okoljih, in sicer v obliki pomoči pri zagonu zdravih podjetniških jeder. Z ukrepom želimo spodbuditi razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, povečati turistično ponudbo na območju ter spodbuditi razvoj različnih storitev na podeželju, predvsem tistih, ki izboljšujejo kakovost življenja prebivalcev na območju.

10. ZUNANJA UREDITEV POLNILNICE ŽIVE VODE V ZDRAVILNEM GAJU TUNJICE

Zdravilni gaj Tunjice je prvi center v Sloveniji, namenjen samozdravljenju, revitalizaciji telesa, sprostitvi in krepitvi fizičnega ter duhovnega telesa. Hkrati predstavlja tudi eno izmed pomembnih turističnih točk Srca Slovenije. V Zdravilnem gaju se nahaja izvir žive vode, ki ima dokazano vrsto zdravilnih učinkov. S projektom, odobrenem na prvem pozivu LAS »Srce Slovenije«, so dokončno uredili zunanjo podobo polnilnice te vode, kar pomeni, da so dokončali gradbeno-obrtniška dela v okolici in na samem objektu polnilnice. Z dokončanjem projekta so v Zdravilnem gaju Tunjice nadgradili svojo ponudbo ter hkrati prispevali k pestrosti turistične in zdraviliške ponudbe v Srcu Slovenije.

Obdobje trajanja projekta: avgust-september 2008
Celotna vrednost projekta: 19.714,28 EUR
Sredstva LEADER: 6.026,56 EUR
Sredstva LAS: 5.473,44 EUR
Nosilec: VD d. o. o., kontaktna oseba Drago Vrhovnik

11. UČNA HIŠA PR' GOSET

Na domačiji Pr' Goset v Klečah (Dol pri Ljubljani) ohranjajo kmetijsko dejavnost že več generacij. Solastnica kmetije Tatjana Bitenc dosega na različnih tekmovanjih v pripravi domačega kruha odlične rezultate, zato se je odločila, da bo znanje prenašala naprej na zaključene skupine obiskovalcev v svoji učni hiši – na mlade, podeželske žene ipd. Obstoječo dejavnost peke kruha bo razširila z registracijo ustrezne dopolnilne dejavnosti

na kmetiji. Projekt ureditve Učne hiše pr' Goset ne pomeni le nadgradnjo in razširitev ponudbe kmetije Pr' Goset, temveč pomembno prispeva tudi k ohranjanju kulturne dediščine, saj bodo učno hišo uredili v Gosetovi stari hiši.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-december 2012
Celotna vrednost projekta: 18.300,00 EUR
Sredstva LEADER: 6.100,00 EUR
Sredstva LAS: 4.575,00 EUR
Nosilec in kontaktna oseba: Tatjana Bitenc

12. UREDITEV ETNOLOŠKE ZBIRKE NA TURISTIČNI KMETIJI PR' KRAČ

Kračeva domačija v Dolskem predstavlja zadnji še delujoči primer oskrbnega centra ob nekdanji tovorniški in plovni poti ob Savi in s tega vidika edinstven tovrstni primer objekta kulturne dediščine v Srcu Slovenije. Kot ena izmed točk dediščine je umeščena v tematsko pot Trkamo na vrata dediščine. V sklopu domačije se je ohranilo veliko predmetov, orodij in drugih pripomočkov od prejšnjih rodov. Ti predmeti so bili sicer razstavljeni na različnih koncih domačije, niso pa bili med seboj tematsko povezani in urejeni v zbirko. S pomočjo Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani se je lastnik odločil to zbirko primerno urediti, popisati in označiti, za promocijo pa je poskrbel preko predstavitvene zloženke, filma in prireditve ob odprtju zbirke. S projektom Ureditev etnološke zbirke na turistični kmetiji Pr' Krač, je ta točka dediščine še aktivneje živela in dobila pomembno dodatno ponudbo.

Obdobje trajanja projekta: april-november 2009
Celotna vrednost projekta: 13.982,00 EUR
Sredstva LEADER: 4.800,00,00 EUR
Sredstva LAS: 7.200,00 EUR
Nosilec in kontaktna oseba: Anton Čič

13. KOLESARSKA TOČKA SRCA SLOVENIJE

S projektom Kolesarska točka Srca Slovenije je podjetje LB&T Vegov hram, d. o. o., spodbudilo razvoj nove turistične dejavnosti na območju Srca Slovenije, to je turističnega kolesarjenja. Projekt obsega izvedbo vseh aktivnosti, ki so potrebne za zagotovitev pogojev, da se območje Srca Slovenije lahko začne tržiti kot kolesarska destinacija. Na lokaciji gostilne Vegov hram v Dolskem je bila vzpostavljena izhodiščna točka za turiste, ki pridejo na območje Srca Slovenije. Na tej točki jim je ponujena aktivnost turističnega kolesarjenja ter vsa potrebna oprema in informacije o možnostih kolesarjenja in podobne ponudbe v Srcu Slovenije. Podjetje je uredilo primeren prostor za shranjevanje in izposajo koles ter nabavilo novo kolesarsko opremo in kolesa. Hkrati se je lastnik izobrazil za kolesarskega vodnika, gostilna pa je opravila vse potrebno za zadostitev kriterijev za kolesarski nastanitveni obrat.

Obdobje trajanja projekta: marec-avgust 2009
Celotna vrednost projekta: 5.987,25 EUR
Sredstva LEADER: 2.200,15 EUR
Sredstva LAS: 1.650,13 EUR
Nosilec: LB&T Vegov hram, d. o. o., kontaktna oseba Tine Zupančič

Intervju: Tine Zupančič, LB&T Vegov hram, d. o. o.

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Ideja za projekt Kolesarske točke Srca Slovenije se mi je porodila že kakšni dve leti prej, preden sem se prijavil na razpis. V naši domači gostilni se kolesarji že od nekdaj zelo radi ustavljajo pa tudi pokrajina Srca Slovenije je za kolesarjenje zelo primerna, zato sem tukaj začutil poslovno priložnost. Navdih sem dobil, ko sem prepoznal priložnost, da lahko projekt dejansko speljem v sklopu svojega podjetja, v okviru katerega izvajam turistične programe za različne ciljne skupine.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Ocenjujem ga za uspešnega, saj sem postavil dobre temelje za svoje nadaljnje delo in izvedbo novih projektov, ki bi se navezovali na prvotnega. Naša gostilna Vegov hram je dobila z vzpostavitvijo kolesarske točke pomembno dodatno ponudbo, ki se je obiskovalci, zlasti tisti, ki pri nas preživijo dlje časa, radi poslužujejo.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

V nadaljevanju bom razvijal ponudbo v smislu prevoza koles na določene kraje glede na želje posameznih gostov, še bolj zavzeto se bom povezoval z društvi, podjetji in drugimi akterji, ki skušajo vzpostaviti in urediti kolesarske poti na območju Srca Slovenije, pripravljaj bom različne turistične programe z ogledom naravnih in kulturnih znamenitosti in tako dalje.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Zelo pomembno je, da imajo jasno vizijo projekta. Vedno, ko se odločijo za izvajanje določenega projekta, naj gledajo naprej vsaj še za en projekt oziroma naj imajo pred očmi, kam bo šel nadaljnji razvoj projekta.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Pri izvajanju svojega projekta sem se soočal zlasti z izborom primernih in dovolj kakovostnih koles in kolesarske opreme. Na tej točki sem se moral odločiti, katere vrste kolesarski turizem naj ponudim. Na koncu sem gorska kolesa zamenjal za trekking kolesa. Tovrstna kolesa so namenjena za vožnjo med vasmi in hribi, in sicer po cestnem omrežju, niso pa namenjena brezpotju, kot bi tudi lahko izbral. Med samim izvajanjem projekta sem moral sprejeti kar nekaj pomembnih odločitev, ki bodo vplivale na mojo nadaljnjo poslovno pot.

14. NADGRADNJA OBSTOJEČE TURISTIČNE PONUDBE V KAMNIŠKI BISTRICI Z ŽGANJETEKO

Zavod Mladinski inkubator razvija ponudbo v Kamniški Bistrici. V opuščnem delu lokala v avtokampu ob rečici so tako uredili žganjeteke, ki ponuja gostom kakovostna slovenska žganja. Hkrati je bil urejen tudi informacijski prostor, kjer se obiskovalci lahko seznanijo z zgodovino, tradicijo in načini izdelovanja žganja. V okviru žganjeteke sta možni tudi degustacija in nakup domačih žganj. Gre za novost v slovenski turistični ponudbi in na območju Srca Slovenije. S tem novim turističnim produktom so uspeli izvajalci zaokrožiti turistično ponudbo kampa ter povečati turistični obisk in prepoznavnost območja.

Obdobje trajanja projekta: januar-avgust 2010
Celotna vrednost projekta: 11.500,00 EUR
Sredstva LEADER: 4.000,00 EUR
Sredstva LAS: 3.000,00 EUR
Nosilec: Zavod Mladinski inkubator, kontaktna oseba Gašper Kleč

15. RAZŠIRITEV PONUDBE KOLESARSKÉ TOČKE VIDIC

Kolesarjenje postaja bolj popularno kot kdajkoli doslej, še zlasti na tako razgibanem terenu, kot je v Srcu Slovenije. S posluhom za želje svojih strank so se v Kolesarskem servisu Franceta Vidica odločili, da dejavnost razširijo z izposojajo koles. Glede na predhodno analizo trga so se odločili, da s pomočjo sredstev LEADER kupijo gorska kolesa srednjega in višjega cenovnega razreda. V nadaljevanju razvoja kolesarske točke nameravajo organizirati vodene kolesarske izlete, zato so si omislili tudi posebno prikolico za prevoz koles. Z razširitvijo ponudbe kolesarskega servisa prispevajo nosilci projekta k razvoju turistične ponudbe kolesarjenja v Srcu Slovenije.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-januar 2011
Celotna vrednost projekta: 14.620,00 EUR
Sredstva LEADER: 4.900,00 EUR
Sredstva LAS: 3.675,00 EUR
Nosilec: Kolesarski servis France Vidic, s. p., kontaktna oseba Blaž Vidic

16. DOPOLNITEV PONUDBE ŠPORTNO REKREACIJSKEGA CENTRA KORANT

Športno rekreacijski center Korant, s katerim upravlja Turistično društvo Dol pri Ljubljani, se nahaja v zelenem okolju gozdov nad Dolom pri Ljubljani. S svojimi igrišči in športno infrastrukturo vzpodbuja rekreativno dejavnost med lokalnim prebivalstvom. V procesu razvoja gostinske ponudbe je bil na Korantu zgrajen osrednji objekt, ki ga je Turistično društvo Dol pri Ljubljani s projektom Dopolnitev ponudbe ŠRC Korant dokončno opremilo za delovanje. Poleg opreme za varovanje je bil izdelan še projekt za dokončno ureditev prostorov ter nabavljena manjkajoča oprema za kuhinjo. Projekt bo omogočil učinkovitejšo upravljanje s turistično-rekreativno infrastrukturo ter dvignil kakovost življenja na podeželju Srca Slovenije.

Obdobje trajanja projekta: januar-oktober 2010
Celotna vrednost projekta: 11.612,57 EUR
Sredstva LEADER: 3.870,00 EUR
Sredstva LAS: 2.904,00 EUR
Nosilec: Turistično društvo Dol pri Ljubljani, kontaktna oseba Jurij Kuhar

17. HORTIKULTURNA UREDITEV NARAVNEGA ZDRAVILNEGA GAJA

Zdravilni gaj Tunjice pri Kamniku je poseben v inovativnem koriščenju zemeljskih in kozmičnih energij, ki so edinstvene na širšem območju Srca Slovenije pa tudi Slovenije. LAS »Srce Slovenije« je podjetju VD, d. o. o., omogočil hortikulturno ureditev Naravnega zdravilnega gaja v Tunjicah pri Kamniku, s čimer so nadgradili ponudbo te atraktivne turistične točke. Pri izvajanju projekta so načrtovali in izvedli zeliščne in začimbne nasade v parku, uredili poti in postavili ograjo. Na ta način je dobil Zdravilni gaj še zanimivejšo ponudbo in izgled.

Obdobje trajanja projekta: januar 2009-junij 2010
Celotna vrednost projekta: 15.428,56 EUR
Sredstva LEADER: 1.683,89 EUR
Nosilec: VD, d. o. o., kontaktna oseba Drago Vrhovnik

4. PODROČJE:

Izboljšanje kakovosti življenja na podeželju

Kakovost življenja ima za vsakogar velik pomen, res pa je, da jo je zelo težko izmeriti. Na eni strani pomeni izboljšanje življenjske ravni, na drugi strani pa je izrazito odraz posameznikovega mnenja o samem sebi ter kraja in načina njegovega življenja. LAS »Srce Slovenije« s tem ukrepom podpira projekte, ki spodbujajo večje aktiviranje ljudi v društveno življenje, vključevanje posebnih socialnih skupin, skupno in načrtno promocijo turistične ponudbe, povezovanje turistične ponudbe v tematske produkte in poti pa tudi vseživljenjsko učenje.

18. IZROČILO LJUDSKE PESMI

K ohranjanju kulturne dediščine v Srcu Slovenije gotovo veliko pripomorejo različna društva. Folklorna skupina Javorje, ki ima že skoraj 30-letno tradicijo, daje pri svoji dejavnosti poudarek ohranjanju slovenskih ljudskih plesov in pesmi pa tudi instrumentalne glasbe in običajev. Pod okriljem folklorne skupine deluje tamburaški orkester, ki je v samem vrhu tovrstnih skupin v Sloveniji. Redno se udeležuje domačih in mednarodnih festivalov ter prireditev. Preko projekta Izročilo ljudske pesmi so v orkestru zagotovili priredbe določenih ljudskih pesmi z različnih območij Slovenije in jih vključili v svoj repertoar, pripravili pa so tudi prireditev »Zapoj, zapleši, zaigraj« z mednarodno udeležbo v Šmartnem pri Litiji.

Obdobje trajanja projekta: januar-september 2009
Celotna vrednost projekta: 6.750,00 EUR
Sredstva LEADER: 6.000,00 EUR
Nosilec: KUD Folklorna skupina Javorje – Tamburaški orkester, kontaktna oseba Minka Savšek

19. UPORABA KULINARIČNE DEDIŠČINE PRI GRADNJI IDENTITETE DEŽELE JURIIJA VEGE

Zanimanje za izmenjavo znanj preko delavnic s področja kulinarčne dediščine, ki jih izvaja Aktiv žena Plamen Dolsko v okviru Turističnega društva Dolsko, je zelo veliko. Čeprav deluje aktiv žena šele nekaj let, združuje mnogo članic, žensk vseh generacij, ki se rade družijo in pri tem medgeneracijsko izmenjujejo znanja in izkušnje. Članice omenjenega aktiva so se na začetku predstavljale zlasti v lokalnem okolju Dežele Jurija Vege, po zagotovitvi pogojev za delovanje pa večkrat

predstavljajo tudi območje Srce Slovenije. V kulturnem domu v Dolskem so si uspeli že prej zagotoviti prostor, ki so ga s projektom, podprtim s strani LAS »Srce Slovenije«, ustrezno opremile. V okviru projekta so v društvu kupili pohištvo za predavalnico ter kuhinjske elemente s pripadajočimi gospodinjskimi aparati. Z naslova projekta sta bila izvedena še dva sklopa srečanj za izmenjavo znanj s področja kulinarčne dediščine, izdana brošura o kulinarčni dediščini območja ter izvedena predstavitev na zaključni prireditvi projekta.

Obdobje trajanja projekta: januar-december 2009
Celotna vrednost projekta: 21.101,20 EUR
Sredstva LEADER: 12.484,21 EUR
Sredstva LAS: 4.700,92 EUR
Nosilec: Turistično društvo Dolsko, kontaktna oseba Željko Savič

Intervju: Dora Škafar, Aktiv žena Plamen Dolsko

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Vse skupaj se je začelo v letu 2007, ko smo se v občini Dol pri Ljubljani odločili, da bomo razvijali svojo turistično ponudbo pod imenom Dežela Jurija Vege. Za prvi jesenski sejem, ki je bil organiziran v sklopu te dežele, smo se aktivirale tudi Plamenke, in za sejem pripravile pestro kulinarčno ponudbo. Ker smo bile rade skupaj, smo se začele družiti tudi sicer čez leto na kulinarčnih delavnicah. Kmalu smo se znašle pred prostorskim problemom, saj nas ni malo. Na pobudo predsednika naše krajevne skupnosti Željka Saviča ter s podporo Občine Dol pri Ljubljani smo našle možnost za naše druženje v prostorih kulturnega doma Dolsko. Razpis LAS je prišel ravno ob pravem času in tako smo se tudi mi prijavili.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Projekt se je izkazal za zelo uspešnega, predvsem pa smo veseli, ker še vedno živi in nas povezuje. Na njegovo uspešnost kaže tudi to, da je medijsko zelo odmeven, tako da nas veliko ljudi vabi k sodelovanju. V kraju se zdaj še več dogaja, na obisk prihajajo turisti, tudi iz tujih dežel, s katerimi delimo naša znanja in kulinarične dobrote. Ženske se še bolj zavzeto družimo ob peki in drugih delavnicah, v naših prostorih je pred kratkim začel delovati še TIC Jurij Vega.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Dokler se bomo tako radi družili med seboj in si pomagali, kot smo si doslej, se ne bojim, da projekt ne bi živel naprej. Našo dejavnost bomo nadgrajevali naprej v smeri izpopolnjevanja ponudbe Dežele Jurija Vege skupaj s TIC, razširili bomo ponudbo Vegove poti in se še naprej trudili za sprejem obiskovalcev in skupno promocijo tako Dežele Jurija Vege kot tudi Srca Slovenije.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Zelo važno je, da je projekt dobro pripravljen, potem ga tudi izvajati ni težko. Pomembna je tudi ekipa ljudi, ki dela na projektu, saj je vsakdo pomemben pa tudi uspešnost projekta je odvisna od tega. Naj bo projekt takšen, da bo tudi po njegovem izteku živel naprej.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Pri našem projektu smo bili zelo dobro organizirani, tako da nismo naleteli na kakšne posebne težave. Projekt je pravzaprav vodil že prej omenjeni Željko Savič, ki mu takšne stvari niso tuje, tako da ni bilo težav niti s prijavo niti s poročanjem. Dobro smo sodelovali tudi z LAS-ovo projektno pisarno.

20. OBLAČILNA PODOBA DEŽELE JURIA VEGE

Dežela Jurija Vege je blagovna znamka v razvoju, ki povezuje različne turistične in druge akterje v občini Dol pri Ljubljani, težnjo pa ima, da bi povezovala tudi nekoliko širše območje tja do Moravč. Znamka gradi na osebnosti svetovnega slovesa, Juriju Vegi. Pod imenom Dežela Jurija Vege se v zadnjih letih uspešno promovirajo posamezne prireditve, tematske poti, interesne skupine ipd. Pri različnih predstavitev se je vedno znova pojavljalo vprašanje, kako se obleči. Zato so se v Turističnem društvu Dolsko odločili temeljito raziskati oblačilno podobo Dežele Jurija Vege ter pripraviti idejne skice za nekaj tipičnih noš tega območja. V raziskavo se je aktivno vključil Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v

Ljubljani s svojimi študenti in profesorji. Ob koncu projekta so bili rezultati predstavljeni širši javnosti na dobro obiskani razstavi v kulturnem domu Dolsko.

Obdobje trajanja projekta: januar-december 2009
Celotna vrednost projekta: 6.864,00 EUR
Sredstva LEADER: 5.870,00 EUR
Nosilec: Turistično društvo Dolsko, kontaktna oseba Željko Savič

21. OŽIVITEV STARIH PEŠPOTI PO TUHINJSKI DOLINI

Tuhinjska dolina je ena od bolj obiskanih dolin v Srcu Slovenije. K oblikovanju turistične ponudbe pomembno prispeva Turistično društvo Tuhinjska dolina, ki je s projektom Oživitev starih pešpoti po Tuhinjski dolini povezal mlajšo in starejšo generacijo prebivalcev. Na skupnih delavnicah in ogledih na terenu so bile ponovno opredeljene stare pešpoti, ki so nekdaj povezovale določene točke kulturne dediščine tega območja. Pešpoti so vrisali v informativno karto, ki je namenjena pohodnikom, kolesarjem, konjenikom in drugim obiskovalcem. S projektom, ki za začetek povezuje občini Kamnik in Lukovica, je postala Tuhinjska dolina bogatejša z novo turistično ponudbo, kar vpliva na večjo prepoznavnost in višjo kakovost življenja na tem območju. V projekt so se vključili učenci OŠ Šmartno v Tuhinju in varstveno delovni center Sožitje iz Lok v Tuhinju. Projekt je zasnovan tako, da ga je moč razširiti na širše območje Srca Slovenije.

Obdobje trajanja projekta: januar-september 2009
Celotna vrednost projekta: 14.280,00 EUR
Sredstva LEADER: 10.650,00 EUR
Sredstva LAS: 1.250,00 EUR
Nosilec: Turistično društvo Tuhinjska dolina, kontaktna oseba Ivan Hribar

22. NAKUP OBLEK MEPZ ŠENTVIŠKI ZVON OB 20. LETNICI DELOVANJA

Mešani pevski zbor Šentviški zvon je eden izmed večjih in kvalitetnejših zborov v Srcu Slovenije. Ob 20-letnici svojega delovanja so pripravili slavnostni koncert, ki se je zgodil 16. maja 2009 v Šentvidu pri Lukovici. Ob tej priložnosti so se domači javnosti predstavili s kratkim povzetkom svojega delovanja prek pesmi pa tudi v obliki biltena, razstave in enotne podobe z novimi oblačili. Zbor se lahko pohvali s preko 190 nastopi tako doma kot v tujini, izdal je tri zgoščenke in kasete narodnih in božičnih pesmi. Slavnostni koncert v novih enotnih oblačilih je obogatil kulturno ponudbo občine Lukovica in širšega območja Srca Slovenije.

Obdobje trajanja projekta: januar-april 2009
Celotna vrednost projekta: 11.647,63 EUR
Sredstva LEADER: 9.706,36 EUR
Nosilec: Kulturno društvo Mešani pevski zbor Šentviški zvon, kontaktna oseba Irma Markovšek

23. DVIG DODANE VREDNOSTI MUZEJA PREMODERNE UMETNOSTI

Muzej premoderne umetnosti v Zgornjem Hotiču pri Litiji je svojevrstna sodobna umetniška destinacija v Srcu Slovenije. S projektnimi aktivnostmi, ki so vključevale nabavo opreme za izboljšanje delovnih pogojev v muzeju, je le-ta pridobil na dodani vrednosti, kakršno si sodobna »premoderna« umetnost in muzej zaslužita. Muzej premoderne umetnosti ostaja znotraj umetniške prakse prezenten prostor, ki z izboljšanjem razstavnih pogojev privablja v Srce Slovenije vrhunske slovenske in evropske umetnike, hkrati pa z aktivnostmi mreženja različnih ciljnih skupin povezuje umetnost z ostalimi področji ustvarjanja in dela (izobraževanje, projektni management, turizem, dediščina, razvoj podeželja).

Obdobje trajanja projekta: januar-december 2009
Celotna vrednost projekta: 10.000,00 EUR
Sredstva LEADER: 3.846,13 EUR
Sredstva LAS: 5.554,65 EUR
Nosilec: KUD Muzej premoderne umetnosti Litija, kontaktna oseba Tomaž Dernovšek

24. STALNA RAZSTAVA SAVSKIH PRODNIKOV – CELOSTNA PODOBA

Marca 2008 je Društvo za razvoj podeželja Laz v sodelovanju s Priradoslovnim muzejem Slovenije odprlo edinstveno stalno razstavo savskih prodnikov. Postavljena je v gasilskem domu v vasi Breg pri Litiji in predstavlja svojstven način interpretacije naravne in kulturne dediščine. Prostor, kjer se zbirka nahaja, so izvajalci projekta opremili za sprejem večjih skupin obiskovalcev. Za nazornejši prikaz sestavine kamnin so najboljše primerke prodnikov razrezali, izdelali so tudi razstavne panoje z opisi. Postavili so označevalne in usmerjevalne table za zbirko, izdelali letake, razglednice in zgibanko o zbirki. Razstavni prostor so opremili z avdio in video opremo ter posneli predstavitevno-interpretacijski filmček o zbirki. Avtorji zbirke so pripravili tudi vsebine za geološko učno pot, s katero bo Društvo Laz obogatilo ponudbo Jablaniške doline.

Obdobje trajanja projekta: avgust 2008-februar 2009
Celotna vrednost projekta: 16.000,00 EUR
Sredstva LEADER: 12.359,77 EUR
Sredstva LAS: 1.646,05 EUR
Nosilec: Društvo za razvoj podeželja Laz, kontaktna oseba Jelka Babič

25. IZDELAVA ZLOŽENKE KOSTANJEVIH POTI

Dežela pod Kamplovim hribom, ki se nahaja na območju Velike Štange, Jevnice in Štangarskih Poljan, je preprejena z različnimi tematskimi potmi, ki jih je razvilo Turistično razvojno društvo Kampelc in jih tudi promovira na najrazličnejše načine. Preko projekta Izdelava zloženke Kostanjevih poti je bila oblikovana in izdelana zloženka za Kostanjeve poti v deželi pod Kamplovim hribom, s čimer so uspeli v društvu Kampelc nadgraditi obstoječo ponudbo tematskih poti s poudarkom na izrabi bogate naravne in kulturne dediščine.

Obdobje trajanja projekta: avgust-september 2008
Celotna vrednost projekta: 6.500,00 EUR
Sredstva LEADER: 5.167,00 EUR
Nosilec: Turistično razvojno društvo Kampelc, kontaktna oseba Slavko Rokavec

26. TURISTIČNA KARTA OBČINE LITIJA

Z izdelavo turistične karte občine Litija, ki ima eno stran namenjeno enotni predstavitvi območja Srce Slovenije, drugo pa predstavitvi občine, so na Občini Litija oblikovali produkt, ki ni zgolj grafični prikaz vseh za obiskovalce pomembnih informacij, pač pa tudi promotor turističnih produktov. Tovrstna promocijska gradiva pomembno prispevajo k smotnejši izrabi obstoječih potencialov ter hkrati vzpodbujajo tudi nove ponudnike k sodelovanju.

Obdobje trajanja projekta: januar-september 2008
Celotna vrednost projekta: 9.600,00 EUR
Sredstva LEADER: 8.000,00 EUR
Nosilec: Občina Litija, kontaktna oseba Lijana Lovše

27. SPREHOD SKOZI PRETEKLOST VASI OB VODNI UČNI POTI

V KUD Fran Maselj Podlimbarski želijo s projektom Sprehod skozi preteklost ob vodni učni poti oživiti in popestriti ponudbo vasi Krašnja za obiskovalce ter animirati čim večje število vaščanov za aktivno snovanje turističnega razvoja. V knjižici bodo predstavili zgodovino vasi in okolice, v zloženki pa opozorili na nahajališča največjih kremenčevih kristalov v Sloveniji. Pripravili bodo table z opisom zgodovine, obiskovalci pa si bodo lahko ogledali tudi maketo ajdovskega gradišča in vitrino z zanimivimi kameninami. Za domače in tuje goste bodo pripravili prikaz pletenja slamnatih kit, v čemer se bodo lahko tudi sami preizkusili. Mlade bodo usposobili za vodenje po vasi, ob zaključku izobraževanja pa pripravili srečanje vaščanov.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-oktober 2011
Celotna vrednost projekta: 11.340,00 EUR
Sredstva LEADER: 6.550,00 EUR
Sredstva LAS: 2.320,00 EUR
Nosilec: Kulturno umetniško društvo Fran Maselj Podlimbarski, kontaktna oseba Vera Beguš

28. CELOSTNI NAČRT VSEBINSKE IN PROGRAMSKE PRENOVE GRADU BOGENŠPERK

Janez Vajkard Valvasor v Sloveniji še nima primerne predstavitve, zato so se v Javnem zavodu Bogenšperk odločili, da grad Bogenšperk nadgradijo z vsebinami, ki bodo prispevale k njegovi večji prepoznavnosti v smislu kulturne in turistične točke. Povezali so se z različnimi strokovnjaki iz kulturnih institucij in nacionalnih muzejev, s katerimi so pripravili celostni načrt vsebinske in programske prenovne gradu. Na takšen način bo dobil grad s svojo okolico bolj trajnostne in v prihodnost usmerjene vsebine, Srce Slovenije pa kot zaokroženo turistično območje pomembno in bolj ciljno usmerjeno ponudbo za obiskovalce.

Obdobje trajanja projekta: januar-december 2010
Celotna vrednost projekta: 15.316,74EUR
Sredstva LEADER: 12.724,84 EUR
Nosilec: Javni zavod Bogenšperk, kontaktna oseba Joži Vovk

Intervju: Joži Vovk, Javni zavod Bogenšperk

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Pri našem projektu ne gre za navdih pač pa za potrebo, ki se je pokazala pri upravljanju z muzejskimi zbirkami, gradom in objekti pred gradom Bogenšperk. Tako smo že pred samo objavo poziva LAS »Srce Slovenije« iskali možnosti za sofinanciranje projekta.

Z odobrenimi sredstvi smo tako lahko pripravili koncept na veliko višjem nivoju ter ga tako lahko ustrezno predstavili tudi javnosti.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Menim, da je bil projekt zelo uspešno izveden. Uresničili smo zastavljene cilje, kar je izrednega pomena za nadaljnje delo in razvoj gradu ter njegove okolice.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Celostni načrt vsebinske in programske prenovne gradu je potrebno zdaj preiti iz idej in začrtane vizije tudi v prakso, kar pomeni, da nas čakajo pomembni koraki v tej smeri.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Svetovala bi, da se dobro pozanimajo, kako izpolniti prijavo in kako dobro in natančno zapisati svojo idejo, željo, aktivnosti, saj je to bistvenega pomena za odobritev ali neodobritev sofinanciranja projekta ter uspešno vodenje do oddaje zahtevka za povračilo sredstev.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Največji izziv je bila koordinacija strokovne delovne skupine za doseg skupnega cilja.

29. PROMOCIJA IN ZAGOTOVITEV STALNEGA ODPRTJA TOČKE SV. MIKLAVŽA

Gora sv. Miklavž, na kateri se nahaja poleg cerkve sv. Miklavža s protiturskim obzidjem tudi stara mežnarija s črno kuhinjo in gospodarskim poslopjem z ohranjenim kmečkim orodjem, je ena izmed priljubljenih izletniških točk v Tuhinjski dolini. Na njej se zlasti ob koncu tedna radi ustavijo številni obiskovalci od blizu in daleč. Za Goro skrbi že nekaj let Turistično društvo Gora sv. Miklavž, ki se je v zadnjem času posvečalo zlasti fizični obnovi te bogate kulturno-zgodovinske točke. S pomočjo projekta LAS

Srce Slovenije so zagotovili urejenost, stalno odprtje in možnost vodenega ogleda Gore Sv. Miklavž ob sobotah in nedeljah. Obenem so pripravili tudi promocijsko zgibanko ter osvežili spletno stran www.sv-miklavz.com.

Obdobje trajanja projekta: januar 2009-december 2010
Celotna vrednost projekta: 15.500,00 EUR
Sredstva LEADER: 14.840,00 EUR
Nosilec: Turistično društvo Gora sv. Miklavž, kontaktna oseba Jože Korošec

Intervju: Jože Korošec, Turistično društvo Gora sv. Miklavž

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Navdih za naš projekt se je porajal že dlje časa, vendar se v dosedanjih razvojnih programih nismo nikjer videli. K ustanovitvi LAS »Srce Slovenije« smo pristopili s podpisom konzorcijske pogodbe tudi v Turističnem društvu Gora Sv. Miklavž. Že od vsega začetka smo sodelovali na delavnicah, ki jih je organiziral Center za razvoj Litija in preko teh delavnic smo dobili idejo, da preko programa LEADER prijavimo ta naš projekt.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Projekt smo ravno uspešno zaključili. Vse dejavnosti in obveznosti smo tudi izvedli točno tako, kot smo jih začrtali. S tem projektom smo dosegli tudi porast obiskovalcev ter skupin na naši tustični točki, česar smo še posebej veseli.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Projekt bomo nadaljevali tudi v prihodnjih letih, čeprav bo verjetno težko zaradi finančnih sredstev. Če se bo trend naraščanja obiska skupin in obiskovalcev nadaljeval, bomo tudi to zmogli in ta izziv premagali.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Drugim prijaviteljem projektov svetujem, naj se prijavijo, če imajo zares dobre ideje in tudi voljo ter finančna sredstva, da bodo projekt lahko izpeljali. Čeprav je včasih težko, ko zagledaš obsežno razpisno dokumentacijo, vendar se kasneje z vztrajnostjo in pomočjo strokovnih sodelavcev tudi to da urediti.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Največji izzivi so bili sestaviti dobro ekipo za izvajanje vseh zastavljenih nalog. Sama organizacija in izvedba teh del, nato predstavitev same točke sv. Miklavža širšemu prostoru ter animacija prebivalcev iz okoliških vasi za sodelovanje in spoznavanje, kaj sploh LAS »Srce Slovenije« pomeni za razvoj našega podeželja.

30. ŠPINERBAL - LITIJSKI PLES PREDILCEV (OŽIVITEV ETNOLOŠKE DEDIŠČINE V MESTU LITIJA)

Špinerbal, ki so ga po letu 1945 preimenovali v ples predilcev, je spadal med elitnejše dogodke v mestu Litija. Njegovi začetki segajo verjetno v 30. leta prejšnjega stoletja, s podobno elitno noto pa se je ponašal še dve desetletji po drugi svetovni vojni. S projektom, ki je obsegal raziskavo obstoječih virov, izdelavo večernih kostumov, pripravo glasbenih priredb in koreografije plesov, sestavo primerno zasedenega ansambla, izdajo promocijskih tiskanih gradiv ter obnovo garderobnega prostora, so v Folklorni skupini Javorje to bogato etnološko dediščino oživili. Z odrsko postavitvijo jo bodo zdaj lahko približali vsem, ki je iz lastnega izkustva nikoli ne bi mogli spoznati.

Obdobje trajanja projekta: januar 2009-november 2011
Celotna vrednost projekta: 34.572,10 EUR
Sredstva LEADER: 27.849,42 EUR
Sredstva LAS: 2.981,39 EUR
Nosilec: Kulturno umetniško društvo Folklorna skupina Javorje, kontaktna oseba Irena Zidar

31. UREDITEV OKOLICE RUDNIKA SITARJEVEC ZA ZAGOTOVITEV NADALJNJIH MOŽNOSTI RAZVOJA

Društvo za razvoj in varovanje Sitarjevca spodbuja sanacijo in nadaljnji razvoj rudnika Sitarjevec za izobraževalne namene. Ta litijski rudnik svinca in cinka spada med večja rudna nahajališča na Slovenskem, s svojimi minerali pa je tudi izjemna naravna vrednota nežive narave slovenskega in evropskega pomena. V okviru projekta, podprtega s strani LAS »Srce Slovenije«, nameravajo v Društvu za razvoj in varovanje Sitarjevca urediti okolico rudnika v bližini glavnega in izvoznega rova za večjo varnost in omejevanje gibanja obiskovalcev. Z vzpostavitvijo teh osnovnih pogojev bo mogoč nadaljnji razvoj vsebin rudnika z dolgoročno željo vzpostavitve odprtega učnega okolja nacionalnega in evropskega pomena.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-november 2011
Celotna vrednost projekta: 12.960,00 EUR
Sredstva LEADER: 5.400,00 EUR
Sredstva LAS: 5.400,00 EUR
Nosilec: Društvo za razvoj in varovanje Sitarjevca, kontaktna oseba Mirko Dolinšek

32. UREDITEV OTROŠKEGA IGRIŠČA V CEROVICI

Vas Cerovica v občini Šmartno pri Litiji je razpotegnjena ob cesti skozi Jablaniško dolino. Otroci se v šolo vozijo v Šmartno, prosti čas pa preživljajo v okolici domačih hiš, kar je zaradi gostega prometa dostikrat nevarno. V Športnem društvu Dolina so se tako zavzeli, da otroke odmaknejo od ceste in jim zagotovijo varno igro, hkrati pa uredijo vaško jedro za druženje krajanov. Na lokaciji športno-rekreacijskega centra Dolina, kjer se že izvajajo zlasti zimske športne aktivnosti, nameravajo postaviti igrišče. S prostovoljnimi delom bodo pripravili zemljišče, sredstva iz projekta pa porabili za nakup in montažo igral, gola, koša, klopi, mize in ograje. Dodatno bodo osvetlili nogometno igrišče ter uredili balinišče. Projekt nameravajo zaključiti z družabno prireditvijo.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-september 2011
Celotna vrednost projekta: 36.000,00 EUR
Sredstva LEADER: 15.000,00 EUR
Sredstva LAS: 12.000,00 EUR
Nosilec: Športno društvo Dolina, kontaktna oseba Tomaž Rozina

33. SRČNI UTRIP ŠENTVIDA

Skrinjca – društvo za ohranjanje in oživljanje kulturne dediščine deluje v Šentvidu v sklopu Rusove domačije. Z izvedbo rednih mesečnih dogodkov pomembno prispeva k ohranjanju kulturne dediščine in oblikovanju turistične ponudbe Šentvida pa tudi širše Srca Slovenije. Projekt Srčni utrip Šentvida je vseboval izvedbo tradicionalne rokovnjaške poroke, ki je novost v slovenskem prostoru. Pred izvedbo dogodka so vključili v snovanje programa etnološko stroko, v sam prikaz rokovnjaške poroke pa so povezali najrazličnejša domača društva. Dogodek so promocijsko podprli s pomočjo tiskanih gradiv ter objav v medijih in na spletni strani.

Obdobje trajanja projekta: januar-avgust 2010
Celotna vrednost projekta: 21.028,00 EUR
Sredstva LEADER: 18.000,00 EUR
Nosilec: Skrinjca – društvo za ohranjanje in oživljanje kulturne dediščine, kontaktna oseba Metka Jarc

Intervju: Metka Jarc, Skrinjca – društvo za ohranjanje in oživljanje kulturne dediščine

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Projekt je nastajal v več delih. Glavni navdih je bila 200. obletnica Napoleonovih časov, to je časov, ko so v dolini Črnega grabna kraljevali rokovnjači, po katerih je naša okolica najbolj znana. Ker naše društvo sodeluje z Domačijo Rus v Šentvidu, kjer imajo tudi poročno dvorano, smo povezali poroko in rokovnjače in tako je po delih nastal projekt Srčni utrip Šentvida - poroka v deželi rokovnjačev.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Projekt ocenjujemo kot uspešen, a obenem sedaj vidimo, kako bi ga lahko izpeljali še boljše in kje so bile šibke točke projekta. Ugotovili smo, kako pomembna je koordinacija med sodelujočimi v projektu. Ponosni smo, da nam je uspelo povezati Lukovico in Šentvid, povezati toliko društev in folklornih skupin in obenem vzbuditi zanimanje za ljudske običaje.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Nadaljnji razvoj projekta je predvsem odvisen od finančnih virov ter entuziazma sodelujočih. Veseli nas, da so prebivalci Šentvida izrazili podporo tudi v bodoče pri tem projektu, obenem so se v Društvu javili člani, ki bi radi sodelovali kot koordinatorji, ker so videli pri projektu nekatere šibke točke in imajo potrebno znanje za pomoč pri tem projektu.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Drugim sodelujočim bi svetovali, naj delajo projekt bolj na enem prostoru, ker nam je delovanje projekta na več lokacijah vzelo ogromno časa in truda. Svetovali bi jim tudi, naj del projekta pokrijejo s sponzorskimi sredstvi.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Največji izziv je bilo ubujanje starih običajev. Kljub sodelovanju etnologinje smo morali pridobiti različne vire o rokovnjačih ter usklajevati znanje. V veliko pomoč nam je bil Bogo Seme, sodelavec Srca Slovenije, ki nam je mnogokrat delil nasvete v ravno pravnih trenutkih. Izziv so nam bila tudi mnoga soglasja na nivoju države, kjer smo se na momente znašli pred hudimi izzivi. A smo zmeraj ugotovili, da kjer je volja, je tudi pot.

34. IZGRADNJA OTROŠKEGA IGRIŠČA V ČEŠNJIČAH

V letu 2006 so se v Športno kulturnem društvu Čelešnk v Češnjicah nad Blagovico (Lukovica) lotili projekta izgradnje športnega parka, ki bi vseboval nogometno igrišče, igrišče za odbojko in brunarico, ter ga uspeli tudi izvesti. S pomočjo projekta Izgradnja otroškega igrišča v Češnjicah so zaokrožili podobo športnega parka s postavitvijo otroškega igrišča in ureditvijo okolice igral. Z vsestransko ponudbo za različne skupine obiskovalcev skušajo ustvariti osrednji prostor za športne, kulturne in ostale družabne aktivnosti v kraju.

Obdobje trajanja projekta: april-avgust 2010
Celotna vrednost projekta: 19.807,20 EUR
Sredstva LEADER: 8.253,00 EUR
Sredstva LAS: 6.602,40 EUR
Nosilec: Športno kulturno društvo Čelešnk, kontaktna oseba Aleš Škofic

35. SKUPNO BITJE SRCA SLOVENIJE – S POVEZANIMI AKCIJAMI USTVARIMO PRIPADNOST OBMOČJU SRCA SLOVENIJE

Jarina, zadruga za razvoj podeželja, je bila ustanovljena leta 2004 ob združitvi podjetnikov, gostincev in kmetov, ki verjamejo v prihodnost podeželja v Srcu Slovenije in želijo dvigniti kvaliteto življenja ljudi. Preko projekta Skupno bitje Srca Slovenije je Jarina usposobila skupnega promotorja Srca Slovenije za večjo prepoznavnost območja v samem Srcu Slovenije pa tudi zunaj njega. Projekt je nudil okvir za povezovanje z drugimi posamezniki, ki promovirajo Srce Slovenije v svojih lokalnih okoljih, ter brezplačna svetovanja lokalnim akterjem pri razvoju svoje ponudbe. Območje se je predstavljalo na lokalnih in nacionalnih prireditvah, hkrati pa je bilo Srce Slovenije stalno prisotno tudi na skupni predstavitveni stojnici Slovenskega turistično informacijskega centra v Ljubljani.

Obdobje trajanja projekta: avgust 2008-junij 2009
Celotna vrednost projekta: 22.733,38 EUR
Sredstva LEADER: 21.904,95 EUR
Sredstva LAS: 509,39 EUR
Nosilec: Jarina, zadruga za razvoj podeželja, z. o. o., kontaktna oseba Mojca Hauptman

36. KAŽIPOTI V SRCE SLOVENIJE – PODEŽELJE SRCA SLOVENIJE SE PREDSTAVI

Območje Srce Slovenije nima dolge tradicije povezovanja, zato se občutek pripadnosti območju šele razvija. Center za razvoj Litija je skušal s projektom Kažipoti v Srcu Slovenije na najrazličnejše načine vzpodbuditi občutek skupne identitete med podeželskim prebivalstvom. Sprva je bila pregledana obstoječa podeželska ponudba in nato predstavljena v katalogu Vse, kar vas vabi v Srcu Slovenije. Izdelan je bil tudi skupni koledar prireditev Utrip prireditev v Srcu Slovenije 2009. Za potrebe predstavitve območja na dogodkih je bil izdelan promocijski DVD film s celovito predstavitvijo Srca Slovenije. Posebno skrb so izvajalci projekta namenili izobraževanju t. i. lokalnih koordinatorjev (posameznikov, ki zastopajo in povezujejo posamezne ciljne skupine na podeželju) za predstavljanje znamke Srce Slovenije na lokalnih in drugih prireditvah. Na območju Srca Slovenije je Center za razvoj Litija gostil različne skupine (tudi iz tujine), ki jim območja ni le predstavil, temveč je z gosti delil tudi zanimive razvojne izkušnje.

Obdobje trajanja projekta: avgust 2008-november 2009
Celotna vrednost projekta: 25.300,00 EUR
Sredstva LEADER: 21.870,04 EUR
Nosilec: Center za razvoj Litija, d. o. o., kontaktna oseba Saša Ceglar

Intervju: Saša Ceglar, Center za razvoj Litija

Kje ste dobili navdih za projekt?

Ideja za projekt se je oblikovala na Centru za razvoj Litija, ki izvaja različne razvojne projekte na podeželju in je pri tem zaznal potrebo po večjem mrežnem projektu za celo območje

Srce Slovenije, ki bo povečal sinergične učinke posameznih manjših projektov, s skupnim ciljem izgradnje skupne identitete območja. S projektnimi vsebinami smo smiselno nadgradili dosedanje aktivnosti na podeželju Srca Slovenije.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Menimo, da je bil projekt zelo uspešen, saj smo realizirali vse načrtane aktivnosti. Pri izvedbi smo povezali različne akterje z območja in vzpostavili partnerstva z ostalimi akterji iz Slovenije in tujine, ki predstavljajo osnovo za bodoča projektna sodelovanja ter z njimi izmenjali znanja in izkušnje. Izdana promocijska gradiva so povečala prepoznavnost območja in ga umestila na slovenske turistične zemljevide, izvedene delavnice pa so dvignile usposobljenost akterjev na območju.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Vsem prijaviteljem projektov bi svetovala, da si vzamejo dovolj časa za dobro pripravo projekta, predvsem v smislu predvidenih aktivnosti in njihovega finančnega ovrednotenja, saj to močno olajša poznejšo izvedbo in poročanje. Prav tako naj si zagotovijo potrebna finančna sredstva za izvedbo in pri tem računajo na zamik pri plačilu zahtevkov, kar je pogosto eden večjih problemov pri izvedbi projekta. Prav tako naj ne oklevajo, če se pojavijo težave pri izvedbi ali poročanju, in naj se obrnejo na projektno pisarno LAS, ki jim bo z veseljem svetovala.

Kakšen učinek ima projekt na vaše delovanje?

Učinek projekta na delovanje Centra za razvoj Litija vidimo predvsem v vzpostavljenih novih mrežah z domačimi in tujimi partnerji, ki jih bomo razvijali naprej v smislu prihodnjega sodelovanja v skupnih projektih. Izdana skupna promocijska gradiva, predvsem promocijski film Srca Slovenije, prav tako povečujejo povezanost in zaupanje s sodelujočimi akterji z območja. Zato omenjeni film štejemo za glavni rezultat projekta, saj tovrstnega skupnega promocijskega gradiva doslej na območju ni bilo. Med zelo pomembne rezultate štejemo tudi vzpostavljena nova partnerstva na domači in tuji ravni (Srbija, Makedonija).

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Pri izvajanju projekta je bila glavna ovira zelo pozno izplačilo zahtevkov s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, zato je bilo potrebno zalagati sredstva za daljši čas, to pa je ovira za izvajanje nadaljnjih faz projekta. Ostalih večjih težav nismo imeli. Naš ključni izziv ostaja tudi za naprej delo za še večjo prepoznavnost Srca Slovenije.

37. UTRIP SRCA SLOVENIJE

Center za razvoj Litija izvaja za razvoj znamke Srce Slovenije vrsto skupnih promocijskih aktivnosti za večjo prepoznavnost in občutek pripadnosti območju. V letu 2010 nadaljuje preko projekta Utrip Srca Slovenije vrsto že začelih aktivnosti, ki so bile sofinancirane iz LAS »Srce Slovenije« v letu 2009. Zaradi dobrih odzivov in izraženega interesa območja LAS so izvedli tri večje predstavitve območja Srca Slovenije na nacionalni ravni: samostojna predstavitev v centru Ljubljane na prireditvi Podeželje v mestu, na Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni ter na gradu Bogenšperk. Pri izvedbi so sodelovali lokalni in regijski ustvarjalci na področju turizma. Pripravljena je bila promocijska zgibanka o Srcu Slovenije ter izdana promocijska zgoščenka.

Obdobje trajanja projekta: januar-oktober 2010
Celotna vrednost projekta: 16.064,00 EUR
Sredstva LEADER: 14.500,00 EUR
Nosilec: Center za razvoj Litija, d. o. o., kontaktna oseba Ana Savšek

5. PODROČJE:

Animacija in usposabljanje podeželskih prebivalcev

Z animacijo in različnimi strokovnimi usposabljanji želimo podpreti vsestransko povezovanje in izobraževanje različnih ciljnih skupin na podeželju. Podeželsko prebivalstvo želimo spodbuditi za podjetniško dejavnost, za skupne razvoje projekte, za povezovanje, mreženje, skupne promocijske aktivnosti itd. Na ta način bomo okrepili pripadnost območju Srca Slovenije ter povečali zaposlitveno konkurenčnost podeželskega prebivalstva. Zanimive so zlasti posebne ciljne skupine – mladi, podeželske žene, brezposelni, ljudje s posebnimi potrebami itd.

38. LAS MLADI – ZA PREPREČEVANJE UPORABE NEDOVOLJENIH DROG

Uporaba nedovoljenih drog je eden največjih problemov sodobne družbe, s katerim se soočamo tudi v Srcu Slovenije. Člani Društva prijateljev mladine so preko projekta LAS MLADI ponovno obudili lokalno akcijsko skupino za preprečevanje uporabe nedovoljenih drog v občini Litija, ki je pred leti že uspešno delovala, nato pa je zamrla. Vzpostavili so povezave z različnimi lokalnimi mladinskimi in drugimi organizacijami, med njimi izvedli raziskavo in pripravili Priročnik za radovedne, ki je namenjen ozaveščanju mladih o škodljivih posledicah uporabe drog. S projektom so člani DPM Litija povečali ozaveščenost mladih o posledicah uporabe drog ter posredno vplivali na manjšo uporabo drog na območju občine Litija.

Obdobje trajanja projekta: januar-junij 2009
Celotna vrednost projekta: 1.750,00 EUR
Sredstva LAS: 1.454,44 EUR
Nosilec: Društvo prijateljev mladine Litija, kontaktna oseba Tina Verbančič

39. SMET NA SMET – ZA ČISTEJŠO PRIHODNOST SAVE

Projekt Smet na smet povezuje mlade z območja Srca Slovenije, ki so se povezali z namenom medsebojnega mreženja, pridobivanja izkušenj na področju projektnega vodenja in z željo narediti nekaj dobrega za okolje, v katerem živijo. Preko projekta Smet na smet so uspešno opozorili na ekološke probleme reke Save ter dvignili ozaveščenost ljudi o njenem pomenu za ravnovesje v naravnem okolju. To so dosegli z dvema čistilnima akcijama ob reki Savi ter izobraževalnimi delavnicami za mlade in starejše na temo odgovornega ravnanja z okoljem. Na temo reke Save so pripravili fotografski natečaj, s katerim so predstavili Savo istočasno v njeni lepoti in onesnaženosti. Fotografije so predstavili na razstavi ter izdali zloženko o ekološki problematiki onesnaževanja rek.

Obdobje trajanja projekta: januar-december 2010
Celotna vrednost projekta: 3.519,07 EUR
Sredstva LEADER: 3.069,83 EUR
Nosilec: Klub litijskih in šmarskih študentov, kontaktna oseba Tina Trdin

Intervju: Tina Trdin s projektno skupino Smet na smet, Klub litijskih in šmarskih študentov

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Ideja je nastala v okviru večje skupine ljudi, približno pred dvema letoma, ko je Center za razvoj organiziral delavnice za mlade

projektne menedžerje. Sprva smo se odločili, da bo projekt vsekakor imel ekološko tematiko in na kasnejših sestankih s skupino, ki je bila zainteresirana sodelovati pri projektu, se je program natančneje izoblikoval. Tako smo se odločili, da bo poudarek na ozaveščanju ljudi glede ekološke problematike reke Save in potem tudi na splošno. Z ekološkimi delavnicami, ekološkimi akcijami, izdajo zloženke in fotografskim natečajem smo želeli doseči spremembo v mišljenju ljudi (in mislim, da nam je pri nekaterih zagotovo uspelo).

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Projekt je bil uspešen, vendar bi bil lahko še bolj. Problem je, ker ljudi ne zanima oziroma se nočejo ukvarjati z ekološkimi problemi, ker imajo veliko svojih skrbi in je težko pritegniti pozornost večje skupine ljudi, da bi se nam pridružili pri uresničevanju cilja – zmanjšanja onesnaževanja reke Save in njene okolice; navkljub temu pa mislim, da nam je kar v veliki meri to uspelo.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Projekt se uradno zaključuje, a upamo, da smo ozavestili mnoge in odprli oči večjemu številu prebivalcev ob rekah. In kdo ve, mogoče kdaj organiziramo kakšno čistilno akcijo na lastno pest, saj smo se sodelavci med izvajanjem projekta še bolj zavedli problema, s katerim smo se ukvarjali, in se je zasedal globoko v nas.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Svetujem jim, naj bodo pozorni pri določanju indikatorjev projekta. Čeprav se nam je sprva zdelo 30 udeležencev na čistilni akciji kar malo, smo jih toliko le s težavo pritegnili. Četudi smo jim obljubili zastoj pogostitev, je bila potrebna precejšnja promocija – torej veliko stroškov za promocijo, izdelavo plakatov, pa tudi večkratne objave dogodkov na portalu facebook, radiu, lokalni televiziji itd. In še takrat, ko je promocija velika, ni zagotovljeno, da se bodo ljudje odzvali. Zdi se mi, da so ljudje glede takih stvari, ki se dogajajo zunaj dnevnih urnikov, izjemno pasivni.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Dobiti zadostno število ljudi na naših akcijah, da bi zadostili ciljem projekta.

40. OKUSI SLOVENSKEGA PODEŽELJA

Turistično društvo Kamn'k je izvajalo projekt Okusi slovenskega podeželja v 350 let stari Budnarjevi muzejski hiši v Zgornjih Palovčah nad Kamnikom, s katero upravlja od leta 2007. V dveh letih so predstavili osem različnih delavnic na temo starih ljudskih običajev slovenskega podeželja s poudarkom

na kulinariki. Delavnice so bile vezane na štiri letne čase, vanje pa so se obiskovalci lahko aktivno vključili in tudi poskusili kulinarčne dobrote. Predstavljeni so bili praznik kolin, peka kruha, velikonočni čas, gregorjevo in medeni izdelki, zeliščarstvo, sirarstvo in mlečni izdelki ter Martinovanje. S projektom so oplemenitili turistično ponudbo podeželja Srca Slovenije ter hkrati prispevali k ohranjanju kulinarčne dediščine slovenskega podeželja.

Obdobje trajanja projekta: januar 2009-december 2010
Celotna vrednost projekta: 12.030,00 EUR
Sredstva LEADER: 6.690,00 EUR
Sredstva LAS: 4.263,15 EUR
Nosilec: Turistično društvo Kamn'k, kontaktna oseba Alenka Hribar

Alenka Hribar, Turistično društvo Kamn'k

Kje ste dobili navdih za projekt?

Turistično društvo Kamn'k je od leta 2007 upravitelj 350 let stare Budnarjeve muzejske hiše v Zg. Palovčah. Ideja za projekte imamo veliko, zato razpise redno spremljamo. Projekt Okusi slovenskega podeželja je dvoletni projekt, ki smo ga na LAS prijavi leta 2008. V dveh letih, leta 2009 in 2010, smo pripravili 8 tematskih delavnic, ki so bile povezane s kulinarčno dediščino in tradicijo slovenskega podeželja. Projekt je inovativen, saj so bili na vseh dogodkih obiskovalci aktivno vključeni, sodelovalo je lokalno prebivalstvo. Za izvedbo tega projekta se nam je zdel ta razpis najbolj primeren, saj vzpodbuja inovativne projekte, vključuje lokalno prebivalstvo, spodbuja mreženje in posredno dviguje kakovost bivanja na podeželju.

Kako ocenjujete uspešnost vašega projekta?

Ocenjujemo, da je projekt uspešen, saj je bil pri obiskovalcih izredno pozitivno sprejet. Obiskovalcev je bilo na vseh delavnicah več, kot smo načrtovali, poleg tega je bilo veliko objav v lokalnih in regionalnih medijih. Nekatere dogodke bomo v prihodnje razširili, postali bodo tradicionalni, vključili bomo še več lokalnega prebivalstva.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Nekatere delavnice v okviru projekta bodo postale tradicionalne, razvijali jih bomo naprej in vanje skušali vključiti še več lokalnega prebivalstva.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Vsi, ki verjamete in zaupate v svoj projekt, ne odlašajte s prijavo.

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Celotna izvedba projekta nam je predstavljala svojevrsten izziv; vendar izredno pozitiven, saj smo se z vsako delavnico naučili nekaj novega, spoznali nove ljudi, ustvarjalce ter konec koncev tudi discipline pri pripravi poročil.

41. PESEM NAS POVEZUJE

Da lahko tudi pesem združuje ljudi v Srcu Slovenije, so v Društvu misijonarja dr. Janeza Janeža pokazali s projektom Pesem nas povezuje. V decembru so izvedli prireditev z istim naslovom, v kateri so združili več kot deset pevskih zborov različnih interesnih skupin in generacij z območja LAS »Srca Slovenije«. Z izbranimi pesmimi in veznim tekstom so prispevali k ohranjanju nesnovne kulturne dediščine širšega območja. Zbori, ki delujejo znotraj območja, se do sedaj na ta način niso povezovali, zato je to prvi tovrstni primer sodelovanja oziroma druženja med njimi. Za člane domačega Pevskega zbora sv. Helene, ki deluje v Društvu, so ob tej priložnosti dokupili obleke.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-januar 2011
Celotna vrednost projekta: 3.500,00 EUR
Sredstva LEADER: 3.229,00 EUR
Nosilec: Društvo misijonarja dr. Janeza Janeža, kontaktna oseba Franci Košir

42. OPREMA ZA KRAJEVNO KNJIŽNICO MOTNIK

Matična knjižnica Kamnik pokriva s svojo dejavnostjo širše območje občine Kamnik, med drugim tudi Motnik, ki ga je doslej oskrbovala le s pomočjo potujoče knjižnice. Vas je zelo oddaljena od vseh večjih središč, zato mnogi prebivalci nimajo primerne dostopa do kulturnih in izobraževalnih dobrin. Krajevna skupnost načrtuje obnovo stavbe, s pomočjo projekta Oprema za krajevno knjižnico Motnik pa bo Matična knjižnica Kamnik nabavila še opremo za novo krajevno knjižnico v krajevnom domu Motnik. S tem bo kraju omogočen stalen in brezplačen dostop do kulturnih dobrin, do svetovnega spleta ter do kulturnih in izobraževalnih dejavnosti za otroke in odrasle v sklopu dejavnosti knjižnice.

Obdobje trajanja projekta: januar 2010-januar 2012
Celotna vrednost projekta: 19.998,00 EUR
Sredstva LEADER: 8.332,50 EUR
Sredstva LAS: 6.665,50 EUR
Nosilec: Matična knjižnica Kamnik, kontaktna oseba Breda Podbreznik Vukmir

43. PRIPRAVA DOKUMENTACIJE ZA IZOBRAŽEVANJE LOKALNIH VODNIKOV NA ŠIRŠEM OBMOČJU GEOSS TER ŠIRJENJE ZAVESTI O POMEMBNI OHRANJANJA KULTURNE DEDIŠČINE OBMOČJA GEOSS IN SRCA SLOVENIJE

Družinsko gledališče Kolenc je že vrsto let aktivno vključeno v turistični razvoj Vač in geometričnega središča Slovenije (GEOSS) ter širi zavest o pomembnosti ohranjanja in predstavljanja kulturne dediščine med sokrajani. Pri svoji dejavnosti uporabljajo gledališki način učenja s pomočjo doživljanja umetnosti in narave. Svoje znanje za avtentično predstavljanje kulturne dediščine domačega kraja želijo posredovati naprej drugim lokalnim vodnikom, zato so s pomočjo projekta izdelali in oblikovali posamezna gradiva za kasnejše izobraževanje, uredili priročno knjižnico, izdelali arheološki in etnološki vodnik ter priročnik za empatijsko-gledališko podajanje vsebin.

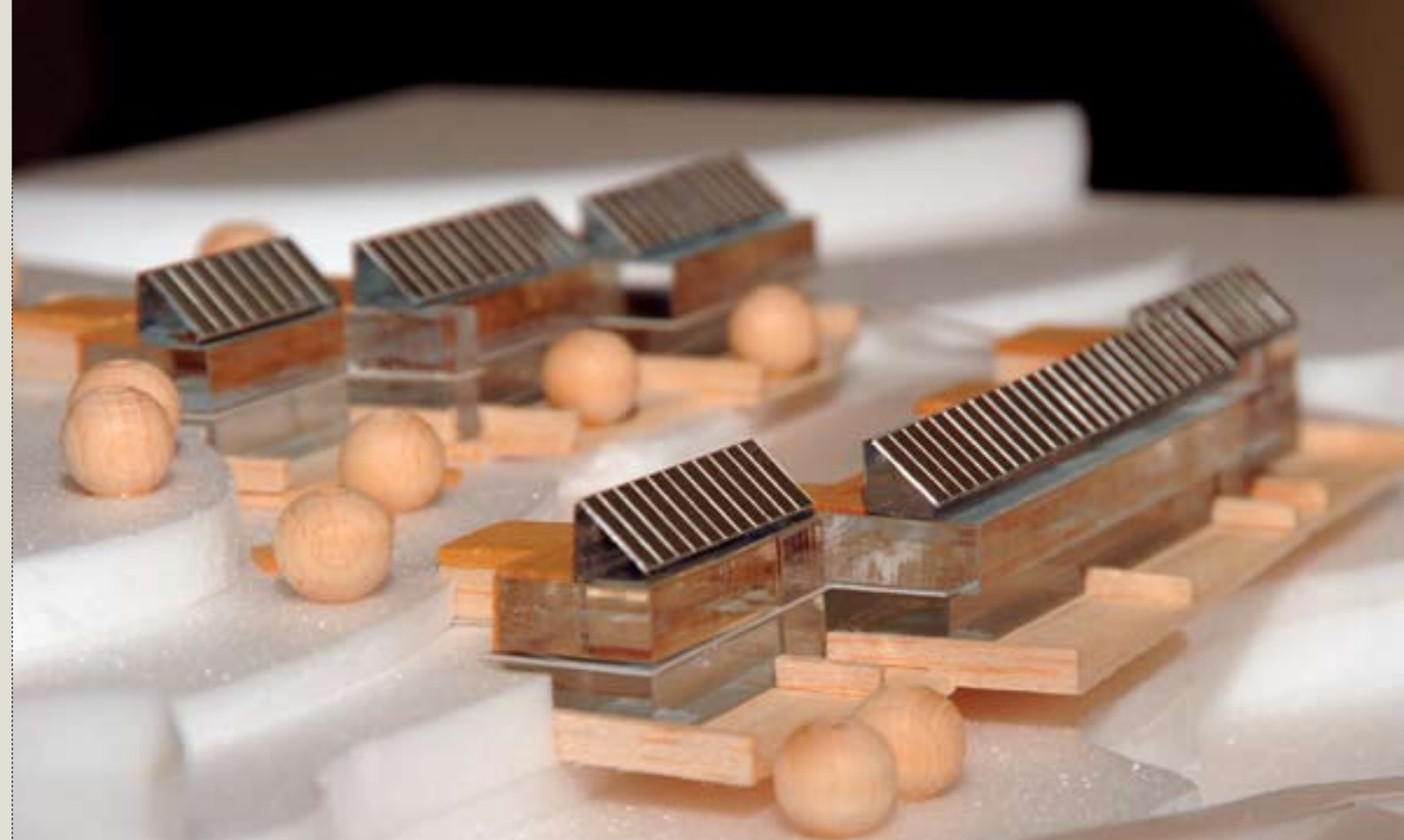

Obdobje trajanja projekta: januar-avgust 2009
Celotna vrednost projekta: 7.166,67 EUR
Sredstva LEADER: 3.600,00 EUR
Sredstva LAS: 2.400,00 EUR
Nosilec: Zavod za razvoj zavesti »Družinsko gledališče Kolenc«, kontaktna oseba Anka Kolenc

44. ZELENA MREŽA – POVEZOVANJE MLADIH NA OBMOČJU LAS SRCE SLOVENIJE

Mladi v Srcu Slovenije se soočajo s podobnimi izzivi in jih lahko povezani skupaj laže premagujejo. Mladinski center Litija je prek projekta Zelena mreža vzpostavil mrežo 17 mladinskih organizacij in neformalnih skupin mladih na območju Srce Slovenije, sodeloval pa je še s 30 drugimi organizacijami na območju. Z vzpostavitvijo lokalne informacijske mreže, ki še vedno deluje, želijo izboljšati vedenje mladih o svojem okolju ter o ponudbi za mladino in jim jo na vabljen način predstaviti. Mreža omogoča izmenjave izobraževalnih, kulturnih, zabavnih in drugih programov mladih ter jih skuša aktivno vključiti v razvoj skupnega življenjskega okolja. Pri tem so imeli pomembno vlogo spletni časopis, različna srečanja in promocijske objave v medijih.

Obdobje trajanja projekta: januar-julij 2009
Celotna vrednost projekta: 6.500,00 EUR
Sredstva LEADER: 5.427,40 EUR
Nosilec: Javni zavod Mladinski center Litija, kontaktna oseba Alenka Urbanc

6. PODROČJE:

Mreženje in povezovanje za inovativne iniciative

Prioritetna naloga se nanaša na mreženje in povezovanje območja Srce Slovenije prek Lokalne akcijske skupine »Srce Slovenije«, tako na vseslovenski kot mednarodni ravni. S tem bo zagotovljen prenos znanj in izkušenj med LAS in posledično med podeželskimi območji v Evropi, s tem pa se bodo oblikovale nove inovativne razvojne pobude. Z nalogo, s katero želimo slediti cilju večjega števila vzpostavljenih povezav na slovenski in evropski ravni ter večjega števila inovativnih razvojnih iniciativ, želimo zajeti podeželsko lokalno prebivalstvo na splošno pa tudi javni sektor, nevladne organizacije in druge podporne institucije.

45. IDEJNA ŠTUDIJA ZA NASELJE PASIVNIH HIŠ ZA POSKUSNO BIVANJE NA VELIKI PRESKI

Projekt Idejne študije za naselje pasivnih hiš za poskusno bivanje na Veliki Preski je del širše razvojne zgodbe »Velika Preska – razvojna vas«, ki združuje krajanje, njihove potencialne in naravne danosti vasi Velika Preska v iskanju inovativnih rešitev za izboljšanje skupnega bivanjskega okolja in razvojnih možnosti. S pomočjo sredstev LAS »Srce Slovenije« so v Centru za zunanjo ureditev pripravili idejne študije za zgraditev naselja pasivnih hiš za poskusno bivanje. Izveden je bil še idejni načrt vzorčne energetske učinkovite lesene pasivne hiše, izdelana strategija za mreženje strokovnjakov s področja projektive in izvedbe ter pripravljena dokumentacija za postavitev poslovnih prostorov za vodenje projekta. Vzpostavljene so bile tudi povezave z različnimi strokovnimi institucijami, ki se ukvarjajo s pasivno gradnjo. Vse omenjene študije so bile večkrat javno predstavljene in bodo podlaga za nadaljnje delo za izgradnjo naselja pasivnih hiš.

Obdobje trajanja projekta: avgust 2008-maj 2009
Celotna vrednost projekta: 31.200,00 EUR
Sredstva LEADER: 7.280,00 EUR
Sredstva LAS: 10.920,00 EUR
Nosilec: Center za zunanjo ureditev, d. o. o., kontaktna oseba Jože Kos

Intervju: Jože Kos, Center za zunanjo ureditev, d. o. o.

Kje ste dobili navdih za vaš projekt?

Navdih za naselje pasivnih hiš v naši vasi Velika Preska sem dobil že pred leti, ko sem iskal način, kako bi povezal strokovnjake in znanja. To sem nadgradil z idejo, ki sem jo videl v Sonnenplatzu na severu Avstrije, kjer so naselju dodali še poskusno bivanje. Tam so skupaj stopila podjetja, občina in država. Pri našem projektu pa gre še za dodano sinergijo lokalnega okolja.

Pristopamo drugače, saj je večina začetnih aktivnosti usmerjenih v delo z lokalnim okoljem. Ljudi vključujemo v poslovne projekte, z aktivnostjo v društvenem življenju lokalnega okolja pa vzpodbujam in pomagam pri kreiranju njegovega razvoja. S projektom pasivnih hiš odpiramo priložnosti za nova delovna mesta, pripravljamo pa se tudi na spremembo načina življenja v vasi. Projekt ima interdisciplinarni pristop, kar pomeni, da daje priložnost različnim ljudem in se vklaplja v okolje.

Kako ocenjujete uspešnost projekta?

Menim, da je projekt zelo uspešen. Razpis LAS se nam je ponudil kot eden izmed možnih finančnih virov. Sredstva LEADER so bila zelo dobrodošla, saj smo se v neki fazi lahko ustavili ter spisali določene dokumente, ki bodo osnova za naše nadaljnje praktično delo. Strokovna javnost projekt sprejema zelo pozitivno, res pa je, da je včasih projekt ljudem nepredstavljen.

Kako se nakazuje nadaljnji razvoj projekta?

Na osnovi projekta smo predstavili projekt na Ekonomski fakulteti. Nekaj študentov se je odločilo, da so obravnavali primer kot vzorec v svojih diplomskih in magistrskih delih. Vključujemo pa jih že v nadgradnjo osnovne študije, ki je bila del projekta. Doslej smo nagovorili že sedem investitorjev, ki bodo vložili finančna sredstva v naselje. Po desetih letih bodo postali lastniki hiš, dotlej pa bodo hiše na trgu za poskusno bivanje vsem interesentom, da bodo spoznali, kako se v takšnih hišah živi. Hkrati bomo te ljudi izobraževali na temo bivanja v pasivnih hišah, širše lokalno okolje pa bo pripravilo ustrezno turistično ponudbo. Načrtujem, da bi bilo v roku petih let naselje dokončno postavljeno. Hkrati spodbujam tudi povezovanje podjetnikov glede celostne izgradnje pasivnih hiš.

Kaj bi svetovali drugim prijaviteljem projektov?

Pri projektih je zelo pomembno, da gre za zgodbo oz. idejo, v katero trdno verjamete. Če verjameš v nekaj, boš to tudi speljal, seveda pa moraš biti tudi zelo aktiven. Projekti dobijo še večjo moč, če je v njih vključenih čim več ljudi, podjetij, skupnosti, regij, držav ...

Kateri so bili največji izzivi ob izvajanju projekta?

Pri vseh razpisih me vedno znova zmoti to, da je preveč administracije in premalo podjetniških pristopov. Če nekaj delaš, je potrebno stvari tudi napisati, vendar bi lahko z malce večjo fleksibilnostjo procesa dosegli boljše učinke. Po mojem mnenju je bistvena ideja in njen rezultat. Za načine, kako priti do rezultata, pa bi morali imeti malce več svobode. Pri tovrstnih inovativnih projektih je v fazi kandidiranja za projekt težko določiti natančen proces.

Doseženi pomembnejši rezultati projektov LAS »Srce Slovenije« 2007-2010

- 769.000 EUR lansiranih sredstev LEADER in razvojnih sredstev lokalnega sofinanciranja (občine)
- 28 v konzorcijsko pogodbo povezanih partnerjev iz javnega, zasebnega in civilnega sektorja
- 45 podprtih projektov v obdobju 2008-2010: prijavila so se večinoma društva, nekaj podjetij, posameznikov (kmetje), javne inštitucije (npr. knjižnica)
- 132 organiziranih dogodkov
- 5 novih delovnih mest
- 102 izdani različni tiskani gradivi
- 7 obnovljenih prostorov (KUD Javorje FS, TD Dolsko, ŠTUC, Bitenc, Korant, lokalna knjižnica Motnik, Bogenšperk, Pr` Krač)
- 7 urejenih/opremljenih turističnih točk (Muzej premoderne umetnosti, zbirka savskih prodnikov, Terme Snovik, Vegov hram – kolesarska točka, Zdravilni gaj Tunjice...)
- 79 organiziranih usposabljanj, delavnic ali svetovanj z 820 udeleženci
- 60 vključenih lokalnih promotorjev in vodičev
- 65 vključenih ponudnikov v sistem lokalne samooskrbe s hrano
- 15 novih kupcev v sistemu lokalne samooskrbe s hrano
- 7 kmetij, vključenih v eko kmetijstvo
- 12 nakupljenih koles (1 prikolica za kolesa, navigacija za kolo)
- 2 postavljeni otroški igrali
- 2 razviti ali oživiljeni znamki

Izdal: LAS »Srce Slovenije«, Kidričeva cesta 1, 1270 Litija
T: +386 1 8962 710
E: las@razvoj.si
W: www.razvoj.si/las

Fotografije: Matej Povše, arhiv RCL in zasebni arhivi nosilcev projektov
Lektoriranje: Darja Kepec
Oblikovanje in produkcija: Medianova
Litija, december 2010

Srce Slovenije označuje območje osrednjega dela Slovenije, ki nudi mnogo zanimivih doživetij.
Srce Slovenije dviguje ustvarjalni potencial prostora in kakovost bivanja.